

บทที่ 3

การยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ในบทนี้จะกล่าวถึงขอบเขตของการศึกษาเรื่องการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเกี่ยวกับการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศต่าง ๆ ตามขอบเขตการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ในส่วนซึ่งเกี่ยวกับการแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม การอุทธรณ์คำชี้ขาด และการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด

1. ขอบเขตของการศึกษาการยกเลิกคำชี้ขาดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบเขตของการศึกษาเรื่องการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเรื่องการยกเลิกคำชี้ขาดเฉพาะในกรณีการอนุญาโตตุลาการระหว่างเอกชน และ จะศึกษาเรื่องการแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม ตลอดจนการอุทธรณ์คำชี้ขาดประกอบด้วย เนื่องจากกรณีดังกล่าวนี้เป็นวิธีการเยียวยาคำชี้ขาดที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวกับการยกเลิกคำชี้ขาดด้วย ขอบเขตของการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการศึกษากฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเบลเยียม ประเทศเยอรมัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสวีเดน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศอังกฤษ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "Model Law") และอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติของรัฐอื่น (Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States) [ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "ICSID"]

2. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีความหมายเกี่ยวกับการยกเลิกคำชี้ขาด

คำศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดมีหลายคำ ดังนี้

1. annulment of the award

เป็นการยกเลิกคำชี้ขาดโดยใช้ในกรณีอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ สำหรับข้อพิพาทระหว่างรัฐ กล่าวคือ เมื่อมีข้อบกพร่องในการชี้ขาดก็ให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้น (พริยัคคีร์ นรียงกูร , 2540 : 13)

2. setting aside of award

เป็นการทำลายคำชี้ขาดโดยใช้ในกรณีอนุญาโตตุลาการระหว่างเอกชน กล่าวคือ เมื่ออนุญาโตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดปฏิบัติไม่ชอบ หรือการดำเนินการบริหารพิจารณา หรือการอนุญาโตตุลาการ ตลอดจนคำชี้ขาดได้มาโดยไม่ชอบ เช่น เกิดข้อบกพร่องของคู่กรณี ตัดสินไม่ครบทุกประเด็น ไม่ใช้กฎหมายที่คู่กรณีได้ตกลงเลือก เช่นมีคำชี้ขาดอาจถูกทำลายโดยคำพิพากษาของศาล (พริยัคคีร์ นรียงกูร , 2540 : 13,177)

3. vacating an award

เป็นคำสั่งศาลไม่ทำลายคำชี้ขาด (พริยัคคีร์ นรียงกูร , 2540 : 201) ในบางกรณีที่มีการใช้คำศัพท์ " vacate " ในลักษณะของการทำลายหรือยกเลิกคำชี้ขาดด้วย (Rodman , 1984 : 548 และ Domke , 1968 : 316)

4. challenge of award

เป็นการคัดค้านคำชี้ขาด เป็นความพยายามของฝ่ายที่แพ้ที่มุ่งทำลายคำชี้ขาดโดยอ้างเหตุผลตามกฎหมาย (พริยัคคีร์ นรียงกูร , 2540 : 35) เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในกรณีของคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ทั้งนี้ รูปแบบในการดำเนินการทำลายคำชี้ขาดดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายของแต่ละประเทศ (Redfern and Hunter , 1991 : 430)

5. recourse

เป็นคำที่ใช้ในลักษณะของการทำลายคำชี้ขาดด้วย โดยใช้ในกรณีการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ และในกฎหมายแพ่งของบางประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส (le recours en nullite) ตลอดจนใน Model Law (มาตรา 34) แต่ความหมายของคำว่า " recourse " ยังกว้างไปเพียงพอที่จะครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการใช้ในปัจจุบัน เช่น ไม่ได้หมายความ

รวมถึงการอุทธรณ์เพื่อการยกเลิกหรือทำลาย หรือการทบทวน หรือตรวจสอบคำชี้ขาด เป็นต้น (Redfern and Hunter, 1991 : 430)

3. การยกเลิกคำชี้ขาดและการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของประเทศต่าง ๆ ตามขอบเขตการศึกษาของวิทยานิพนธ์

กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการในส่วนซึ่งเกี่ยวกับการแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม การอุทธรณ์คำชี้ขาด และการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดตามขอบเขตการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีดังนี้

3.1 ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการอยู่ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ค.ศ. 1988 (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะใช้คำทำ "ป.ว.พ.") มาตรา 1020 - 1076

3.1.1 การแก้ไขคำชี้ขาด (Rectification and Correction)

คู่กรณีอาจจะร้องขอต่อนายทะเบียนของ the District Court โดยทำเป็นหนังสือภายใน 30 วัน หลังจากวันที่จัดทะเบียนคำชี้ขาด (the deposit of the award) เพื่อขอแก้ไขเกี่ยวกับการคำนวณที่ผิดพลาดอย่างชัดเจนในคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1060 (1)) และเนื้อหาในคำชี้ขาดซึ่งเกี่ยวกับชื่อ และที่อยู่ของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายหรือของอนุญาโตตุลาการ วันถึงหรือสถานที่ทำคำชี้ขาดซึ่งไม่ถูกต้องหรือขาดหายไปบางส่วนหรือทั้งหมด (ป.ว.พ. มาตรา 1060 (2))

คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะแก้ไขข้อบกพร่องในคำชี้ขาดดังกล่าวข้างต้นโดยการริเริ่มของคณะอนุญาโตตุลาการเองได้ด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องดำเนินการภายใน 30 วัน หลังจากวันที่จัดทะเบียนคำชี้ขาดต่อนายทะเบียนของ the District Court (ป.ว.พ. มาตรา 1060 (4))

ทั้งนี้ การร้องขอแก้ไขข้อบกพร่องในคำชี้ขาดให้ถูกต้องนั้น จะไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด หรือการยกเลิกคำชี้ขาด เว้นแต่ว่าประธานของ the District Court เห็น

ว่ามีเหตุผลที่สำคัญในการพิจารณาคำร้องขอแก้ไขข้อบกพร่องคำชี้ขาดให้ถูกต้อง ก็จะทำให้บุคลากรบังคับตามคำชี้ขาดหรือรอการยกเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1060 (7))

3.1.2 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม (Additional Award)

ในกรณีที่มีคู่กรณีได้เสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาด แต่อนุญาตตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นใด ๆ คู่กรณีแต่ละฝ่ายอาจร้องขอต่ออนุญาตตุลาการเพื่อไม่ให้คำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ แต่ต้องร้องขอภายใน 30 วัน หลังจากวันที่จดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court (ป.ว.พ. มาตรา 1061 (1))

3.1.3 การบังคับตามคำชี้ขาด

โดยทั่วไปแล้ว อนุญาตตุลาการ หรือเลขานุการของอนุญาตตุลาการจะนำต้นฉบับของคำชี้ขาดในขั้นที่สุด (final award) ไปจดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court ที่มีเขตอำนาจเหนือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ทำการอนุญาตตุลาการแต่การจดทะเบียนคำชี้ขาดนั้น เป็นการดำเนินไปเพื่อประโยชน์ในการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การร้องขอแก้ไขคำชี้ขาด การร้องขอให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม เป็นต้น และการจดทะเบียนคำชี้ขาดนั้น ไม่ได้เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนในการยื่นคำร้องเพื่อบังคับตามคำชี้ขาด หรือยกเลิกคำชี้ขาดแต่อย่างใด (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 26-27)

เมื่อมีคำชี้ขาดในขั้นที่สุด หรือคำชี้ขาดในขั้นที่สุดเพียงบางส่วน (partial final award) ก็ถือว่าข้อเท็จจริงในคดีเป็นอันยุติ ฟังได้ว่าเป็นความจริงตามที่ได้ชี้ขาด (res judicata) ในวันที่ได้ทำคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1059 (1)) และคู่กรณีมีสิทธิที่จะขอบังคับตามคำชี้ขาดได้ตั้งแต่วันที่ทำการชี้ขาดดังกล่าว

การบังคับตามคำชี้ขาดในขั้นที่สุด หรือคำชี้ขาดในขั้นที่สุดเพียงบางส่วนในประเทศเนเธอร์แลนด์นั้น จะต้องขอความยินยอมในการบังคับตามคำชี้ขาดจากประธานของ the District Court ที่มีเขตอำนาจเหนือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ทำการชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1062 (1)) ทั้งนี้ แม้จะมีคำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดจากศาลแล้วก็ตาม ก็อาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดดังกล่าวได้ (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 27)

3.1.4 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

การอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น สามารถทำได้โดยการอุทธรณ์คำชี้ขาดต่อ คณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 (a second arbitral tribunal) แต่ทั้งนี้ คู่กรณีจะต้องได้ตกลง เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำชี้ขาดไว้ก่อน (ป.ว.พ. มาตรา 1050 (1)) การอุทธรณ์คำชี้ขาดต่อคณะ อนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 นั้นมักจะใช้ในการอนุญาโตตุลาการสินค้าปฐมภูมิ (commodity arbitration) (van den Berg , 1997 : The Netherlands - 28)

ในการอุทธรณ์ต่อคณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 จะต้องยื่นคำร้องภายใน 3 เดือน หลังจากวันจดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court เว้นแต่คู่กรณีจะตกลงเกี่ยวกับระยะเวลาการยื่นคำร้องไว้เป็นอย่างอื่น

การอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดโดยปราศจากเงื่อนไขที่ว่า ไม่มีผลบังคับเป็นการชั่วคราวนั้น ศาลจะอนุญาตในกรณีสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ต่อคณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 โดยไม่มีการยื่นอุทธรณ์แต่อย่างใด (ป.ว.พ. มาตรา 1062 (3))

ในกรณีที่ประธานของ the District Court ได้อนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดแล้ว ฝ่ายที่ถูกเรียกร้อง (the Respondent) ไม่สามารถที่จะอุทธรณ์คำตัดสินได้ ทางแก้ไขมีเพียง ประการเดียว คือ การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1062 (4)) ระบบกฎหมาย ในนี้จะให้ความสำคัญกับการยกเลิกคำชี้ขาด โดยมีเพียงการเพิกถอนคำชี้ขาด (revocation) ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1068 เป็นข้อยกเว้น ทั้งนี้ การไม่ใช้วิธีการอุทธรณ์หลังจากที่มีคำอนุญาต ให้บังคับตามคำชี้ขาดแล้วเนื่องจากเงื่อนไขความเสี่ยงวิธีการที่ดำเนินไปพร้อมกัน กล่าวคือ หลีกเลี่ยง กรณีที่มีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดในขณะที่มีการอุทธรณ์คำชี้ขาดด้วย (van den Berg , 1997 : The Netherlands-29)

ในกรณีที่ประธานของ the District Court ปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด ฝ่ายเรียก ร้อง (the Petitioner) อาจจะยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุดได้ตามลำดับ (ป.ว.พ. มาตรา 1063 (3) - (4)) และหากศาลอุทธรณ์หรือศาลสูงสุดแล้วแต่กรณีได้มีคำตัดสินอนุญาต ให้บังคับตามคำชี้ขาด ก็ให้นำหลักการการยกเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1062 (4)) มาใช้ บังคับด้วย (ป.ว.พ. มาตรา 1063 (5))

3.1.5 การยกเลิกคำชี้ขาด

ระบบการคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศเนเธอร์แลนด์นั้น จะไม่มีความสำคัญกับการยกเลิกคำชี้ขาด ซึ่งเป็นวิธีการที่จะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างวิธีการซึ่งทำให้เกิดความยุติธรรมและวิธีการเพื่อการประจบประแจง

คำชี้ขาดในขั้นที่สุดหรือคำชี้ขาดในขั้นที่สุดเพียงบางส่วน ซึ่งไม่สามารถอุทธรณ์ต่อคณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 หรือ ไม่อยู่ในระหว่างการอุทธรณ์ต่อคณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 นั้น อาจจะถูกร้องขอให้ยกเลิกหรือเพิกถอนได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1064 (1))

3.1.5.1 เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1065)

3.1.5.1.1 สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่สมบูรณ์ (ป.ว.พ. มาตรา 1065(1))

(a)

คู่กรณีสามารถตกลงเสนอข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรือจะเกิดขึ้นในอนาคตสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1020 (2)) และข้อบังคับในการอนุญาโตตุลาการที่ตกลงกันได้ ในสัญญาอนุญาโตตุลาการก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาอนุญาโตตุลาการด้วย (ป.ว.พ. มาตรา 1020 (6))

สัญญาอนุญาโตตุลาการจะต้องทำเป็นหนังสือ แต่การทำกฎหมายระบุไว้เช่นนี้มิใช่เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์เท่านั้น โดยการทำเป็นหนังสือในที่นี้มัน อาจจะเป็นการทำโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ได้ ตัวอย่างเช่น การยอมรับโดยปริยายในการตอบรับการซื้อขายซึ่งได้ระบุถึงสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้ด้วย เป็นต้น (van den Berg , 1997 : The Netherlands - 5)

สัญญาอนุญาโตตุลาการนั้น ถือว่าเกิดขึ้นด้วยในกรณีที่คู่สัญญาได้ร่วมกระบวนการพิจารณารับอนุญาโตตุลาการโดยไม่ได้ยึดข้อต่อสู้เรื่องสัญญาอนุญาโตตุลาการไม่สมบูรณ์ขึ้นในคำให้การ เว้นแต่ในคำให้การจะเป็นการต่อสู้ว่า ข้อพิพาทนั้นเป็นเรื่องที่ไม่อาจระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการ (ป.ว.พ. มาตรา 1052 (2) และ มาตรา 1065 (2))

3.1.5.1.2 คณะอนุญาโตตุลาการได้รับการแต่งตั้งโดยเป็นการฝ่าฝืนต่อข้อบังคับที่ใช้บังคับในกรณีดังกล่าว (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (b))

ก. จำนวนของอนุญาโตตุลาการ

ข้อบังคับที่ใช้บังคับกับการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเป็นไปตาม
ข้อบังคับที่คู่กรณีได้ตกลงร่วมกัน แต่ในกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้ก็ไม่เป็นไปตามกฎหมาย โดยตาม
ป.ว.พ. มาตรา 1026 (1) ได้กำหนดจำนวนในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเป็นจำนวนที่ และ
อาจจะตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาโตตุลาการ (sole arbitrator) ก็ได้
แต่ในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการได้ระบุจำนวนอนุญาโตตุลาการเป็นจำนวนคู่ ก็ไม่ได้ทำให้
สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่สมบูรณ์ โดยอนุญาโตตุลาการจะแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเพิ่มเติม
เพื่อมาทำหน้าที่เป็นประธานอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการไม่ได้แต่งตั้ง
อนุญาโตตุลาการเพิ่มเติม คู่กรณีแต่ละฝ่ายอาจจะร้องขอต่อประธานของ the District Court
เพื่อให้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเพิ่มเติมก็ได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1026 (3)-(4))

ในกรณีที่คู่กรณีไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับจำนวนอนุญาโตตุลาการให้
คู่กรณีแต่ละฝ่ายอาจจะร้องขอต่อประธานของ the District Court เพื่อกำหนดจำนวน
อนุญาโตตุลาการก็ได้ หรือในกรณีที่คู่กรณีไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับวิธีการในการกำหนดจำนวน
อนุญาโตตุลาการไว้แล้ว แต่ในวิธีการดังกล่าวนี้ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับจำนวน
อนุญาโตตุลาการไว้ เช่น สถาบันอนุญาโตตุลาการไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับจำนวนอนุญาโตตุลาการ
ไว้ ก็อาจจะร้องขอต่อประธานของ the District Court ได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1026 (2))

ข. การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ

1. การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย

การอนุญาโตตุลาการ

การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการนั้นไม่เป็นไปตามวิธีการที่
คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ คู่กรณีอาจจะมอบให้บุคคลภายนอกเป็นผู้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนใดคน
หนึ่งหรือทั้งหมดก็ได้ ในกรณีที่ไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับวิธีการในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ
อนุญาโตตุลาการจะได้รับการแต่งตั้งโดยความยินยอมร่วมกันของคู่กรณี (ป.ว.พ. มาตรา 1027
(1))

การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการจะต้องกระทำภายใน 2
เดือน หลังจากการเริ่มต้นการอนุญาโตตุลาการ (ป.ว.พ. มาตรา 1027 (2)) โดยในกรณีที่มิ
มีการตกลงเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการหลังจากที่ข้อพิพาทได้เกิดขึ้นแล้ว (a submission
agreement) นั้น จะถือว่าการอนุญาโตตุลาการได้เริ่มต้นในวันที่ได้มีการทำสัญญา
อนุญาโตตุลาการดังกล่าว (ป.ว.พ. มาตรา 1024 (2)) และในกรณีที่ตกลงทำสัญญา

อนุญาโตตุลาการไว้ก่อนมีข้อพิพาท (an arbitration clause) จะถือว่าอนุญาโตตุลาการเริ่มต้นในวันที่ฝ่ายถูกเรียกร้องได้รับแจ้งการขอเริ่มการอนุญาโตตุลาการ (notice of arbitration) คู่กรณีอาจตกลงเกี่ยวกับการเริ่มต้นการอนุญาโตตุลาการได้เป็นอย่างอื่น เช่น ข้อบังคับการอนุญาโตตุลาการอาจกำหนดไว้ว่า วันที่ได้รับแจ้งการใช้การอนุญาโตตุลาการจากสถาบันการอนุญาโตตุลาการเป็นวันเริ่มต้นการอนุญาโตตุลาการ (ป.ว.พ. มาตรา 1024 (2) และ มาตรา 1025 (3)) ถ้ายังไม่ได้กำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการ ระยะเวลาการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเริ่มต้นนับในวันที่ได้กำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการแล้ว นอกจากนี้ ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีภูมิลำเนาหรือสถานที่อยู่ที่แท้จริงนอกประเทศเนเธอร์แลนด์ ระยะเวลาการแต่งตั้งจะขยายเป็น 3 เดือน ในเรื่องระยะเวลาในการแต่งตั้งนี้ คู่กรณีมีเสรีภาพที่จะยื่นหรือขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1027 (2))

ถ้าการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือหลายคนดังกล่าวข้างต้นซึ่งรวมถึงการแต่งตั้งโดยบุคคลภายนอกด้วย ไม่ได้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ คู่กรณีแต่ละฝ่ายอาจร้องขอต่อประธานของ the District Court เพื่อแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหลาย ๆ คนซึ่งมักเป็นจำนวนสี่ ประธานของ the District Court แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการทั้งหมด แม้ว่าอนุญาโตตุลาการบางส่วนจะได้มีการแต่งตั้งไว้แล้ว ปกติแล้ว ในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น ประธานของ the District Court จะแต่งตั้งตามความต้องการของคู่กรณี (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 12)

อนุญาโตตุลาการจะต้องตอบรับการเป็นอนุญาโตตุลาการเป็นลายลักษณ์อักษร (ป.ว.พ. มาตรา 1029 (1)) การตอบรับการเป็นอนุญาโตตุลาการอาจจะแสดงออกโดยการส่งจดหมายไปยังคู่กรณีหรือสถาบันอนุญาโตตุลาการที่เกี่ยวข้อง การยอมรับการเป็นอนุญาโตตุลาการอาจจะแสดงออกโดยการทำคำชี้ขาดก็ได้

หลักการอย่างหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศเนเธอร์แลนด์ คือ การป้องกันการถ่วงเวลาและการทำให้การอนุญาโตตุลาการดำเนินไปโดยรวดเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว จึงไม่อาจยกปัญหาเรื่องความสมบูรณ์หรือไม่ของสัญญาอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการโดยประธานของ the District Court หรือ โดยบุคคลภายนอก (ป.ว.พ. มาตรา 1027 (4))

กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศ เนเธอร์แลนด์ กำหนดว่า การที่คู่กรณีมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น คู่กรณีดังกล่าวไม่เสียสิทธิหรือชื่อว่า อนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณา เนื่องจากสัญญาอนุญาโตตุลาการไม่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม คู่กรณีจะต้องร้องขอเกี่ยวกับการที่อนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณาในชั้นกระบวนการพิจารณาก่อนการยกข้อต่อสู้ใด ๆ ถ้าบทลงโทษจะถูกห้ามยกข้อต่อสู้ในภายหลังในกระบวนการพิจารณารับอนุญาโตตุลาการหรือต่อศาล เว้นแต่กรณีที่สามารถดำเนินการได้ ยกเว้นที่ว่า ข้อพิพาทไม่สามารถระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการ ก็ไม่ต้องยกข้อต่อสู้เรื่องการที่อนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณาไว้ก่อน (ป.ว.ท. มาตรา 1052 (2) และ มาตรา 1065 (2))

2 การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการตามข้อบังคับของ

สถาบันอนุญาโตตุลาการแห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ (The Netherlands Arbitration Institute Rules) ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า " the NAI " (van den Berg , 1997 : The Netherlands-13)

ข้อบังคับของ The NAI ที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการเรียกว่า วิธีดำเนินการแบบบัญชีรายชื่อ (list procedure) (ข้อบังคับ the NAI มาตรา 14) หลังจากการยื่นคำขอให้ศาลโดยสรุป (the short answer) แล้ว คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะได้รับบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการซึ่งเหมือนกัน (the NAI มีบัญชีรายชื่ออนุญาโตตุลาการเป็นของตนเอง) ถ้าเป็นกรณีที่จะต้องแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียวในบัญชีรายชื่อจะมีรายชื่ออนุญาโตตุลาการ 3 รายชื่อ ถ้าเป็นกรณีที่จะต้องแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ 3 คน ในบัญชีรายชื่อจะมีรายชื่ออนุญาโตตุลาการอย่างน้อย 9 รายชื่อ คู่กรณีแต่ละฝ่ายอาจจะตัดรายชื่ออนุญาโตตุลาการที่มีคุณสมบัติในการคัดค้าน และจำนวนรายชื่ออนุญาโตตุลาการที่เหลือก็เป็นไปตามความต้องการของคู่กรณีดังกล่าว เท่าที่อยู่ในขอบเขตที่เป็นไปได้ โดยผู้บริหาร (administrator) ของ the NAI จะเชิญบุคคลที่ได้รับเลือกแล้วแต่กรณีเพื่อเป็นอนุญาโตตุลาการในการอนุญาโตตุลาการระหว่างบุคคลซึ่งมีสัญชาติต่างกัน คู่กรณีย่อมไม่ต้องการให้อนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาโตตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการผู้เป็นประธานมีสัญชาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (ข้อบังคับของ the NAI มาตรา 16)

3 การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบ (privileged position) (van den Berg, 1997: The Netherlands -13)

กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยบทบัญญัติโดยเฉพาะสำหรับกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ (ป.ว.พ. มาตรา 1028) กรณีดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้าตามข้อตกลงแล้วคู่กรณีแต่เพียงฝ่ายเดียวมีสิทธิในการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาโตตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการทั้งหมด อีกตัวอย่างหนึ่ง อาจจะเป็นกรณีที่อนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาโตตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการทั้งหมดอาจจะถูกเลือกจากรายชื่อที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ทำขึ้นเท่านั้น แต่บัญญัติรายชื่ออนุญาโตตุลาการที่สร้างขึ้นโดยบุคคลภายนอกไม่อยู่ภายใต้ ป.ว.พ. มาตรา 1028

4 การเปลี่ยนแปลงอนุญาโตตุลาการ (Replacement of an Arbitrator) อนุญาโตตุลาการอาจจะพ้นจากอำนาจหน้าที่ได้ 3 กรณี คือ

- โดยการร้องขอของอนุญาโตตุลาการพร้อมด้วยความยินยอมของคู่กรณี หรือของบุคคลภายนอกที่ได้รับมอบอำนาจ หรือโดยประธานของ the District Court ในกรณีที่ไม่ได้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการโดยคู่กรณีหรือบุคคลภายนอก (ป.ว.พ. มาตรา 1029 (2)) เหตุในการร้องขอในกรณีดังกล่าว เช่น ไม่สบายอย่างรุนแรง หรือขยายเวลาในการอยู่ในต่างประเทศ เป็นต้น

- โดยความตกลงของคู่กรณี (ป.ว.พ. มาตรา 1029 (3)) เช่น กรณีที่อนุญาโตตุลาการไม่สามารถส่งคำร้องขอให้ตนพ้นจากอำนาจหน้าที่ได้แต่เนิ่น ๆ เนื่องจากไม่สบายอย่างรุนแรง เป็นต้น

- โดยการร้องขอของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือโดยบุคคลภายนอกที่ได้รับมอบอำนาจ หรือโดยประธานของ the District Court ในกรณีที่ไม่ได้แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการโดยคู่กรณีหรือบุคคลภายนอก (ป.ว.พ. มาตรา 1029 (4)) ในกรณีนี้มีลักษณะเหมือนกับกรณีดังกล่าวข้างต้น แต่ต่างกันตรงที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้มีส่วนในการพ้นจากอำนาจหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการร้องขอของคู่กรณีโดยไม่จริงจังในการทำให้อนุญาโตตุลาการพ้นจากอำนาจหน้าที่ การพ้นจากอำนาจหน้าที่จึงถูกจำกัดเฉพาะอนุญาโตตุลาการที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้โดยนิสินัยและโดยพฤตินัย

5 การไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างรวดเร็ว .

ตัวอย่างอีกประการหนึ่งของหลักการที่เป็นพื้นฐานตาม
กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใบตุลาการของประเทศแคนาดาซึ่งว่า การอนุญาตใบตุลาการควรจะ
ดำเนินการอย่างรวดเร็ว อาจพบได้ใน ป.ว.พ. มาตรา 1031 (2) ถ้าคณะอนุญาตใบตุลาการ
ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งที่เคื่องแล้ว ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในลักษณะล่าช้าซึ่งไม่สามารถยอมรับได้
คู่กรณีอาจร้องขอต่อบุคคลภายนอกที่ตกลงกัน เช่น สถาบันการอนุญาตใบตุลาการ หรือในกรณี
ไม่มีบุคคลภายนอกดังกล่าวอาจร้องขอต่อประธานของ the District Court ที่มอบเล็กอำนาจ
หน้าที่ของอนุญาตใบตุลาการ

ถ้าอำนาจหน้าที่ของอนุญาตใบตุลาการที่ประกาศไว้ได้สิ้นสุดลง
อำนาจหน้าที่ของศาลภายในหรือนอกประเทศแคนาดาซึ่งควรมีอำนาจพิจารณา
ถ้าไม่มีการอนุญาตใบตุลาการที่ตกลงไว้จะกลับมามีอำนาจ ผลดังกล่าวขึ้นอยู่กับพื้นฐานของข้อ
สันนิษฐานที่ว่า ถ้าอนุญาตใบตุลาการได้กระทำโดยล่าช้าโดยไม่สมควร คู่กรณีสูญเสียความ
มั่นใจในการอนุญาตใบตุลาการ อย่างไรก็ตาม คู่กรณีอาจจะตกลงเป็นอย่างอื่น เช่น กำหนด
ว่าจะมีการแต่งตั้งคณะอนุญาตใบตุลาการชุดใหม่ เป็นต้น หรือข้อตกลงดังกล่าวอาจจะอยู่ในข้อ
บังคับการอนุญาตใบตุลาการ แต่ทั้งนี้ ไม่ได้คาดหวังที่จะนำบทบัญญัติใน ป.ว.พ. มาตรา 1031
(2) มาปรับใช้ในทางปฏิบัติบ่อย ๆ บทบัญญัติดังกล่าวจะมีหน้าที่เคื่องอนุญาตใบตุลาการมากกว่า

3.1.5.1.3 คณะอนุญาตใบตุลาการไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่
(mandate) ที่ได้รับมอบหมาย (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (c))

คณะอนุญาตใบตุลาการอาจจะไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ
หมายถ้าคณะอนุญาตใบตุลาการทำคำชี้ขาดเกินอำนาจ หรือต่างจากประเด็นที่มีการเรียกร้อง
กรณีนี้อาจเป็นเหตุให้มีการยกเลิกคำชี้ขาดบางส่วนตาม ป.ว.พ. มาตรา 1065 (5)

คณะอนุญาตใบตุลาการอาจจะไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ
หมายด้วยถ้าคณะอนุญาตใบตุลาการไม่ได้ชี้ขาดข้อพิพาทที่เสนอให้พิจารณาประเด็นหนึ่งประเด็น
ใด

การยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุตาม ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (c) สามารถ
ยอมรับได้เฉพาะกรณีที่ได้มีการร้องขอให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมตาม ป.ว.พ. มาตรา 1061 (1) แล้ว
หรือคำร้องขอให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมตาม ป.ว.พ. มาตรา 1061 (1) ถูกปฏิเสธทั้งหมดหรือบางส่วน

คู่กรณีอาจถูกกฎหมายปิดปากในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (c) ถ้าคู่กรณีดังกล่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาโดยปราศจากการ ร้องขอว่าอนุญาตโดยตุลาการไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (4)) ในทางปฏิบัติแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะใช้กันมากกับอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา เพราะว่าเป็นไปไม่ได้ที่คู่กรณีควรจะทราบในระหว่างกระบวนการนั้นอนุญาตโดยตุลาการถึงการ ที่อนุญาตโดยตุลาการไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตนเกี่ยวกับกฎหมายสารบัญญัติ (the substance) (van den Berg , 1997 : The Netherlands - 30)

3.1.5.1.4 อนุญาตโดยตุลาการไม่ได้ลงลายมือชื่อในคำชี้ขาด หรือ คำชี้ขาดไม่ได้ระบุเหตุผลตาม ป.ว.พ. มาตรา 1057 (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (d))

ถ้าคณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการหลายคนซึ่งมัก จะเป็นจำนวนคี่ คณะอนุญาโตตุลาการจะตัดสินด้วยคะแนนเสียงข้างมาก เว้นแต่คู่กรณีจะตกลง กันให้เป็นอย่างอื่น (ป.ว.พ. มาตรา 1057 (1)) เช่น คู่กรณีอาจจะตกลงกันว่า ให้อนุญาตโดยตุลาการ ตัดสินด้วยคะแนนเสียงที่เป็นเอกฉันท์ คู่กรณีอาจจะตกลงให้ประธานคณะอนุญาโตตุลาการเป็น เสียงชี้ขาดในกรณีที่ไม้อาจหาเสียงข้างมากได้ คู่กรณีอาจจะมอบอำนาจให้ประธานคณะ อนุญาโตตุลาการตัดสินโดยลำพังเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพิจารณา (van den Berg , 1997 : The Netherlands - 21)

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1057 (3) ถ้าอนุญาโตตุลาการปฏิเสธที่จะลง ลายมือชื่อในคำชี้ขาด อนุญาโตตุลาการอื่น ๆ จะต้องหมายเหตุการปฏิเสธการลงลายมือชื่อใน คำชี้ขาดโดยไม่มีเหตุอันควร และลงลายมือชื่อในคำชี้ขาด ลักษณะการหมายเหตุและการ ลงลายมือชื่อดังกล่าวจะต้องใช้กับกรณีที่เสียงข้างน้อยไม่สามารถลงลายมือชื่อ และไม่สามารถ แก้ไขเหตุที่ทำให้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ในระยะเวลาอันสั้น

คำชี้ขาดจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และลงลายมือชื่อโดย อนุญาโตตุลาการ (ป.ว.พ. มาตรา 1057 (2)) และจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้ (ป.ว.พ. มาตรา 1057 (4))

1. ชื่อและที่อยู่ของอนุญาโตตุลาการ
2. ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี
3. วันที่ทำคำชี้ขาด

4. สถานที่ทำคำชี้ขาด

5. เหตุผลในการทำคำชี้ขาด ยกเว้นคำชี้ขาดที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเรื่องคุณภาพหนังสือของสินค้าตาม ป.ว.พ. มาตรา 1020 (4) หรือการบังคับกึ่งเนื้อหาของการรับซื้อพิพาทตาม ป.ว.พ. มาตรา 1069

เหตุผลไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นในการอนุญาตตุลาการในเรื่องคุณภาพ (quality arbitration) หรือสำหรับคำชี้ขาดในกรณีที่ได้ตกลงกัน การให้เหตุผลในคำชี้ขาดถูกพิจารณาว่าเป็นบทบังคับในประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อพิจารณาการระงับเหตุสุดในคำชี้ขาดในแง่สิทธิของคู่กรณีก็คือ ได้รับทราบว่ามีความเป็นธรรมอย่างไรในกรณีดังกล่าว การไม่ให้เหตุผลในคำชี้ขาดเป็นเหตุในการยกเลิกคำชี้ขาด อย่างไรก็ตาม คำชี้ขาดที่กระทำในต่างประเทศซึ่งไม่ได้ระงับเหตุสุดสามารถนำมาบังคับในประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ตามหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีระหว่างประเทศที่นำมาใช้โดยศาลในประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่กำหนดว่าคำชี้ขาดดังกล่าวสมบูรณ์ตามกฎหมายของประเทศที่ทำการอนุญาตตุลาการ (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 22)

3.1.5.1.5 คำชี้ขาดหรือวิธีการในการทำคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (e))

การขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่นำมาใช้กับกฎหมายวิธีพิจารณา (procedural sense) [แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักศุภนิติกระบวนการ (due process) และการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม (fair trial)] และนำมาใช้กับกฎหมายสาระบัญญัติ (substance sense) ซึ่งรวมถึงกรณีเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่สามารถส่งให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดได้ (non - arbitrability) ซึ่งเป็นเหตุในการยกเลิกคำชี้ขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1) (a) ด้วย คำว่า "ความสงบเรียบร้อย" (public policy) และ "ศีลธรรมอันดีของประชาชน" (good moral) ได้ถูกใช้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันในภาษากฎหมายของประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยข้อเท็จจริงว่า ศีลธรรมอันดีของประชาชนอาจจะพิจารณาได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสงบเรียบร้อยของประชาชน (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 31)

3.1.5.2 วิธีดำเนินการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

การฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะต้องยื่นต่อ the District Court ที่มีเขตอำนาจเหนือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ทำคำชี้ขาด ในทางอุทธรณ์ ก็ยื่นต่อศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาตามลำดับ การจดทะเบียนคำชี้ขาดก่อนนายทะเบียนของ the District Court ไม่ได้เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด แตกต่าง ๆ ในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะต้องระบุไว้ในหมายเรียก (writ for summons) ด้วย (ป.ว.พ. มาตรา 1064)

3.1.5.3 ระยะเวลาในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

คู่กรณีอาจฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ทันทีที่คำชี้ขาดมีสภาพที่ข้อเท็จจริงในคดีเป็นอันยุติ ฟังได้ว่าเป็นความจริงตามที่ได้ชี้ขาด (the force of *res judicate*) สิทธิในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะสิ้นสุดลงเมื่อพ้นกำหนด 3 เดือน หลังจากวันที่ได้จดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court อย่างไรก็ตาม ถ้าคำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดได้ถูกส่งไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายแล้ว คู่กรณีฝ่ายดังกล่าวอาจจะฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ภายใน 3 เดือน หลังจากการส่งคำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่คำนึงว่าระยะเวลา 3 เดือนที่กล่าวในตอนแรกจะสิ้นสุดไปแล้วหรือไม่

คำชี้ขาดมีสภาพที่ข้อเท็จจริงในคดีเป็นอันยุติ ฟังได้ว่าเป็นความจริงตามที่ได้ชี้ขาดในทันทีที่คำชี้ขาด และโดยผลดังกล่าว การฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดสามารถทำได้ทันทีที่คู่กรณีได้รับคำชี้ขาด

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1064 (3) ระยะเวลาในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดสิ้นสุดลงภายใน 3 เดือน หลังจากวันที่ได้จดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court ทั้งนี้ การจดทะเบียนคำชี้ขาดไม่ใช่เงื่อนไขบังคับก่อนในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด การจดทะเบียนคำชี้ขาดเกี่ยวข้องกับเฉพาะการกำหนดวันที่สิทธิในการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดสิ้นสุดลง

นอกจากนี้ ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1064 (3) ตอนท้ายนั้น ระยะเวลาอีกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด คือ การฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดอาจจะทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงการสิ้นสุดของระยะเวลา 3 เดือน หลังจากวันที่ได้จดทะเบียนคำชี้ขาดกับนายทะเบียนของ the District Court กล่าวคือ กรณีที่ได้มีการส่งคำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดไปยังคู่กรณีอีกฝ่าย คู่กรณีฝ่ายดังกล่าวอาจจะฟ้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ภายใน 3 เดือน หลังจาก

การส่งคำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าว ทั้งนี้ ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด ในตอนท้ายของ ป.ว.พ. มาตรา 1064 (3) เป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิก คำชี้ขาดตามที่กำหนดในตอนแรกของ ป.ว.พ. มาตรา 1064 (3) เนื่องจากตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตโดยตุลาการนั้น ทางแก้ไขประการเดียวสำหรับฝ่ายที่ถูกเรียกร้องในการคัดค้าน คำอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด คือ การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด เมื่อการขอให้ศาลบังคับตาม คำชี้ขาดได้กระทำลงถึงกำหนดระยะเวลา 3 เดือน หลังจากวันที่ได้จดทะเบียนคำชี้ขาดกับนาย ทะเบียน the District Court คู่กรณีอาจจะมิทางแก้ไขในการคัดค้านการอนุญาตให้บังคับตาม คำชี้ขาดโดยการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดไม่ได้เลย (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 31 -32)

3.1.5.4 การทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด (Suspension of Enforcement)

การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดไม่ได้เป็นผลให้ทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาดโดย ชัดในทันที อย่างไรก็ตาม คู่กรณีอาจร้องขอต่อศาลที่ตัดสินเกี่ยวกับการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด ทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด ศาลมีดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินในกรณีดังกล่าว ถ้าศาลอนุญาต ตามคำร้องขอ ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องวางหลักประกันซึ่งมักจะเป็นเอกมัยหรือค้ำประกันของธนาคาร แต่ถ้าศาลปฏิเสธคำร้อง ศาลอาจจะสั่งให้คู่กรณีอีกฝ่ายวางหลักประกัน (van den Berg, 1997 : The Netherlands - 32)

3.1.5.5 ผลของการยกเลิกคำชี้ขาด

คำตัดสินของศาลให้ยกเลิกคำชี้ขาดที่ถึงที่สุดเป็นผลให้อำนาจของศาลที่ควรจะมี อำนางเข้าไปไม่มีการตกลงทำสัญญาอนุญาตโดยตุลาการกลับมามีอำนาจ เว้นแต่คู่กรณีจะตกลงให้เป็น อย่างอื่น (ป.ว.พ. มาตรา 1067) ศาลที่กลับมามีอำนาจดังกล่าวอาจจะเป็นศาลภายในหรือนอก ประเทศและเธอร์เบเนดก็ก็ได้ อย่างไรก็ตาม คู่กรณีอาจตกลงเริ่มการอนุญาตโดยตุลาการใหม่ในกรณีที่ มีการยกเลิกคำชี้ขาดก็ได้ ผลอีกประการหนึ่งของ การยกเลิกคำชี้ขาดคือเป็นการยกเลิกคำอนุญาต ให้บังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1062 (4) และ มาตรา 1063 (5))

3.1.6 การเพิกถอน (revocation) คำชี้ขาด

ป.ว.พ. มาตรา 1068 ได้กำหนดไว้ว่าการเพิกถอน (revocation) คำชี้ขาดเป็นวิธีการคัดค้าน คำชี้ขาด การเพิกถอนคำชี้ขาดเป็นวิธียกเว้นในทางปฏิบัติ โดยเป็นเหตุที่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้น เหตุต่าง ๆ ในการร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาด คือ

3.1.6.1 คำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วนได้กระทำขึ้นโดยกลฉ้อฉลในระหว่าง กระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการโดยการรู้ของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

3.1.6.2 คำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วนได้ทำขึ้นโดยอาศัยเอกสารซึ่งปรากฏว่าได้ ทำปลอมขึ้น

3.1.6.3 หลังจากได้ทำคำชี้ขาด คู่กรณีได้รับเอกสารซึ่งมีผลต่อการตัดสินของ อนุญาโตตุลาการโดยเกิดจากการกระทำของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

การร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดไปยื่นต่อศาลอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจที่จะตัดสินเรื่องการ อุทธรณ์เกี่ยวกับการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด โดยยื่นภายใน 3 เดือน หลังจากได้รู้ถึงกลฉ้อฉล หรือการปลอมแปลงเอกสาร หรือคู่กรณีได้รับเอกสารใหม่ นอกจากนี้ ป.ว.พ. มาตรา 1066 (การ ทูเตลาการบังคับตามคำชี้ขาด) และ ป.ว.พ. มาตรา 1067 (การกลับมามีอำนาจพิจารณาของศาล หลังจากการยกเลิกคำชี้ขาด) นำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกันด้วย

ข้อสังเกต

1. ไม่มีบทบัญญัติซึ่งให้อำนาจแก่อนุญาโตตุลาการในการตีความคำชี้ขาด ในการ ตกเถียงระหว่างการประชุมของรัฐสภาของประเทศเนเธอร์แลนด์เกี่ยวกับร่างกฎหมายว่าด้วยการ อนุญาโตตุลาการนั้น ได้มีมติว่า ไม่ควรบรรจุเรื่องการตีความคำชี้ขาดไว้ในกฎหมายด้วย เนื่องจาก อาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้คู่กรณีเริ่มกระบวนการพิจารณาใหม่ในการร้องขอให้ตีความคำชี้ขาด เพื่อเป็นการบังหน้า และนอกจากนี้ถึงระยะเวลาการถึงที่สุดของคำชี้ขาดอาจจะถูกยกเว้นในระหว่าง เวลาที่การร้องขอให้ตีความคำชี้ขาดยังคงดำเนินอยู่

2. ระบบกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศเนเธอร์แลนด์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการคัดค้านคำชี้ขาดนั้น จะให้ความสำคัญกับการคัดค้านคำชี้ขาดโดยการร้องขอให้ยกเลิก

คำชี้ขาด (พร้อมกับการเพิกถอน (revocation) คำชี้ขาดในกรณียกเว้นเท่านั้น) ดังนั้นจึงไม่มีการคัดค้านคำชี้ขาดโดยวิธีอื่น (van den Berg, 1997 : The Netherlands – 33)

3. ในกรณีที่มีคู่กรณีได้ตกลงเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำชี้ขาดไว้ก่อน ก็สามารถจะอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อคณะอนุญาโตตุลาการชุดที่ 2 ได้

4. กำหนดระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยทั่วไป กับกำหนดระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดในกรณีที่ได้มีการส่งคำอนุญาตไปยังคู่กรณีตามคำชี้ขาดไปยังคู่กรณีฝ่ายที่จะถูกบังคับจะต่างกัน (สายละเอียดโปรดอ่านหน้า 28 - 29)

3.2 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายว่าด้วยกระบวนการอนุญาโตตุลาการอยู่ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ค.ศ.1981 (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "ป.ว.พ.") มาตรา 1442 – 1507 โดยมาตรา 1442 ถึง มาตรา 1491 เป็นเรื่องการอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ และมาตรา 1492 ถึง มาตรา 1507 เป็นเรื่องการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

ป.ว.พ. มาตรา 1492 ได้กำหนดคำจำกัดความของการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศไว้ว่า การอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ (international commercial interests) ในทางปฏิบัตินั้น ลักษณะระหว่างประเทศของการอนุญาโตตุลาการจะถูกตัดสินเป็นกรณี ๆ ไป โดยหลักเกณฑ์ของการประเมินความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ระหว่างประเทศ ได้แก่ สัญชาติของคู่สัญญา สถานประกอบธุรกิจของคู่สัญญา สถานที่ในการชำระหนี้ของสัญญานัดัก สถานที่ทำสัญญา กฎหมายที่ใช้บังคับหรือการแทรกแซงของสถาบันระหว่างประเทศ (an international institution) (Derains, 1997 : France-1-2)

3.2.1 การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม
(Correction, Interpretation and Additional Awards)

3.2.1.1 การอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ

ป.ว.พ. มาตรา 1475 ให้อำนาจแก่อนุญาโตตุลาการในการตีความคำชี้ขาดและ

แก้ไขความผิดพลาดอย่างชัดเจนในคำชี้ขาด อนุญาตโดยตุลาการอาจจะทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมไม่ได้ถ้า อนุญาตโดยตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทบางประเด็นที่คู่กรณีได้เสนอต่ออนุญาตโดยตุลาการ ในกรณีที่มีปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับองค์คณะอนุญาตโดยตุลาการ เช่น อนุญาตโดยตุลาการคนใดคนหนึ่งตาย เป็นต้น อำนาจของอนุญาตโดยตุลาการดังกล่าวข้างต้นจะตกแก่ศาลที่มีเขตอำนาจในกรณี ที่ไม่มีสัญญาอนุญาตโดยตุลาการ

3.2.1.2 การอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศ

การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม เป็นไปตาม ข้อบังคับที่คู่กรณีได้ตกลงกัน หรือที่ยอมรับโดยอนุญาตโดยตุลาการ

3.2.2 การจดทะเบียนคำชี้ขาด (Deposit of the Award)

เมื่อได้มีการทำคำชี้ขาดแล้ว คู่กรณีไม่ต้องนำคำชี้ขาดไปจดทะเบียน เว้นแต่คู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งต้องการให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) หรือต้องการจะคัดค้านคำชี้ขาด

3.2.3 อำนาจบังคับและการบังคับตามคำชี้ขาด (Executory Force and Enforcement of the Award)

3.2.3.1 การอนุญาตโดยตุลาการภายในประเทศ

คำชี้ขาดจะมีสภาพที่ข้อเท็จจริงในคดีเป็นอันยุติ ฟังได้ว่าเป็นความจริงตามที่ได้ ชี้ขาด (*res judicata*) เมื่ออนุญาตโดยตุลาการได้ทำคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1476)

ในการบังคับตามคำชี้ขาดนั้น จะต้องได้รับคำอนุญาต (*leave for enforcement*) ของ *Tribunal de Grande Instance* ที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำการ อนุญาตโดยตุลาการ โดยอนุญาตโดยตุลาการคนใดคนหนึ่ง หรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำต้นฉบับ คำชี้ขาด 1 ฉบับ พร้อมกับสำเนาสัญญาอนุญาตโดยตุลาการ 1 ฉบับ ไปจดทะเบียนกับ *Tribunal de Grande Instance* ผู้พิพากษาที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดใน

Tribunal de Grande Instance มีอำนาจสั่งให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1477)

วิธีพิจารณาเกี่ยวกับการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาฝ่ายเดียวโดยปราศจากการมีส่วนร่วมของคู่กรณีที่จะคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด ถ้าหากอนุญาตโดยตุลาการได้อนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดโดยมีผลเป็นการชั่วคราว (provisional enforcement) ก็อาจจะมีการสั่งให้บังคับตามคำชี้ขาด (exequatur) ได้ ทั้ง ๆ ที่มีการยื่นอุทธรณ์หรือคำร้องขอไต่สวนคดีคำชี้ขาด

คำบังคับตามคำชี้ขาด (the exequatur order) จะระบุไว้ในคำชี้ขาด ในกรณีที่เป็นการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด ผู้พิพากษาจะไม่เหตุผลในการปฏิเสธได้ด้วย เหตุผลในการปฏิเสธดังกล่าวอาจได้แก่ เนื้อหาในคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นต้น (Derains, 1997 : France – 23)

3.2.3.2 การอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศ

บทบัญญัติใน ป.ว.พ. มาตรา 1498 – 1500 และมาตรา 1476 – 1479 นำมาใช้ในกรณีการยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตโดยตุลาการต่างประเทศ และการยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดในการอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศที่ทำขึ้นในประเทศฝรั่งเศส

คู่กรณีที่ต้องการให้มีการยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดอนุญาตโดยตุลาการต่างประเทศ หรือคำชี้ขาดในการอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศที่ทำขึ้นในประเทศฝรั่งเศส จะต้องทำคำชี้ขาดมีผลบังคับ โดยการแสดงต้นฉบับคำชี้ขาดพร้อมด้วยสัญญาอนุญาตโดยตุลาการหรือสำเนาของเอกสารดังกล่าวที่รับรองว่าถูกต้อง ถ้าเอกสารดังกล่าวไม่ได้ทำขึ้นเป็นภาษาฝรั่งเศส คู่กรณีจะต้องทำฉบับแปลซึ่งรับรองโดยผู้แปลตามบัญญัติรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้ง (ป.ว.พ. มาตรา 1499)

การมีผลบังคับของคำชี้ขาดนั้น อาจจะต้องได้รับการยอมรับจากศาล โดยมีเงื่อนไขว่าคำชี้ขาดไม่ได้ขัดต่อความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศอย่างชัดเจน (ป.ว.พ. มาตรา 1498)

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1500 บัญญัติให้นำมาตรา 1477 มาใช้บังคับด้วย กล่าวคือ *Tribunal de Grande Instance* ที่มีอำนาจอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด (exequatur) จะต้องมีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำการอนุญาตโดยตุลาการ แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวสามารถนำมาใช้

ได้เฉพาะกรณีที่มีคำชี้ขาดทำขึ้นในประเทศฝรั่งเศส แม้จะเป็นการอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศก็ตาม แต่ไม่ใช้กับกรณีคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศ ดังนั้น ในกรณีคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศนั้น ดูเหมือนว่า *Tribunal de Grande Instance* ที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่ร้องขอไม่มีการบังคับตามคำชี้ขาด จะมีอำนาจในการสั่งให้บังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) [Derains, 1997 : France – 24]

กระบวนการพิจารณาในการบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) เป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาฝ่ายเดียว โดยปราศจากทนายมีส่วนร่วมของคู่กรณีที่จะคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด ถ้าหากอนุญาตตุลาการได้อนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดเป็นการชั่วคราว (*provisional enforcement*) อาจจะมีการสั่งให้ไม่มีการบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) ทั้ง ๆ ที่ได้มีการยื่นคำร้องขอให้มีการยกเลิกคำชี้ขาด หรืออุทธรณ์คัดค้านการอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1479 นำมาใช้โดยป.ว.พ. มาตรา 1500)

คำบังคับตามคำชี้ขาด (*the exequatur order*) จะระบุไว้ในคำชี้ขาด ในกรณีที่เป็นการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด ผู้พิพากษาจะต้องให้เหตุผลด้วย เหตุผลในการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด ได้แก่ คำชี้ขาดยังไม่มีความบังคับใช้ หรือเนื้อหาในคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศ เป็นต้น (Derains, 1997 : France – 24-25)

ถ้าหากคำร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาด (*the exequatur*) ถูกปฏิเสธ ผู้ร้องอาจจะยื่นอุทธรณ์ได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1501) โดยยื่นต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 1 เดือน หลังจากการสั่งให้ทราบถึงการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1503)

3.2.4 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

3.2.4.1 การอนุญาตตุลาการภายในประเทศ

ป.ว.พ. มาตรา 1482 กำหนดว่า คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการสามารถอุทธรณ์ได้ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงลงละสิทธิในการอุทธรณ์ไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการ ส่วนกรณีที่อนุญาตตุลาการได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีไว้ตัดสินในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทที่เป็นเพื่อน (*amiable compositeur*) คู่กรณีจะอุทธรณ์คำชี้ขาดไม่ได้ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงลงละสิทธิในการอุทธรณ์คำชี้ขาด

กรณีผู้ไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทที่เป็นเพื่อน (*amiable compositeur*) นั้น เป็นการอนุญาตตุลาการที่ได้รับมอบอำนาจจากคู่ความ โดยที่ตัวข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตตุลาการไว้ตัดสินข้อพิพาทระหว่างคู่ความระบุไว้ตัดสินในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นเพื่อน ของคู่กรณี จึงอาจตัดสินอย่างไรก็ได้ คือไม่ต้องใช้กฎหมาย แต่ทั้งนี้ยังต้องไม่เบียดเบียนในการตัดสิน โดยปกติจะให้หลักความเป็นธรรมและเมตตาธรรมอันดี (*ex aequo et bono*) ของผู้เป็น อนุญาตตุลาการนั่นเองในการตัดสิน ผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นเพื่อนยังต้องใช้วิธีการที่เป็นธรรมและ ต้องเคารพหลักกฎหมายพื้นฐาน คือไม่อาจตัดสินคดีโดยขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อย (พิชัยศักดิ์ หมายฎ. 2540 : 11)

คู่กรณีที่เป็นลูกหนี้คำชี้ขาดอาจจะขอให้บททวน (*review*) เมื่อหาของคำชี้ขาด หรือขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดก็ได้ โดยในกรณีนี้ขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้น ผลของการอุทธรณ์คำชี้ขาด จะเหมือนกับผลในกรณีการยกเลิกคำชี้ขาด

ในกรณีที่คู่กรณีสามารถจะอุทธรณ์คำชี้ขาดได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1482 คู่กรณี ฝ่ายที่ไม่พอใจคำชี้ขาดก็ไม่สามารถใช้วิธีการคัดค้านคำชี้ขาด (*mean of recourse*) โดยวิธีการอื่น (ป.ว.พ. มาตรา 1483) การอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการจะต้องยื่นต่อศาล อุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำคำชี้ขาด โดยยื่นภายใน 1 เดือน หลังจากการแจ้งให้ทราบถึงคำบังคับตามคำชี้ขาด (*the exequatur for the award*)

3.2.4.2 การอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศ

คำชี้ขาดที่ทำขึ้นในประเทศฝรั่งเศส ในการอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศนั้น ไม่สามารถอุทธรณ์เพื่อคัดค้านคำชี้ขาด

3.2.5 การเยียวยาซึ่งเกี่ยวกับกรณีการอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด (Remedies against Leave of Enforcement)

3.2.5.1 การอนุญาตตุลาการภายในประเทศ

3.2.5.1.1 ถ้าคำร้องขอให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด (*the exequatur*)

ถูกปฏิเสธ ผู้ร้องอาจจะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน 1 เดือน หลังจากการแจ้งให้ทราบถึงการปฏิเสธ เหตุในการพิจารณาศาลอุทธรณ์นั้นเป็นสิ่งที่พิจารณาในกรณีของการอุทธรณ์ตาม 3.2.4.1 หรือในกรณีของการยกเลิกคำชี้ขาด

3.2.5.1.2 ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาดแล้ว ก็ไม่อาจจะอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งดังกล่าวได้ (ป.ว.ท. มาตรา 1488) แต่ก็อาจอุทธรณ์หรือขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ตามกฎหมาย โดยการยื่นอุทธรณ์คำชี้ขาดหรือการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด ซึ่งจะมีผลเหมือนกับคัดค้านคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาด (the *exequatur* order) ดังนั้น คำบังคับตามคำชี้ขาดจะสิ้นสุดด้วยการคัดค้านประสบผลสำเร็จ และคำสั่งบังคับดังกล่าวจะมีผลบังคับต่อไปให้การคัดค้านถูกปฏิเสธ

3.2.5.2 การอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศ

3.2.5.2.1 ถ้าการร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดถูกปฏิเสธ ผู้ร้องอาจจะยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายในระยะเวลา 1 เดือน หลังจากการแจ้งให้ทราบถึงการปฏิเสธ ศาลอุทธรณ์จะตรวจพิจารณาว่าคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศหรือไม่ เหตุดังกล่าวเป็นเพียงเหตุเดียวที่อาจจะทำให้มีการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*)

3.2.5.2.2 ในกรณีที่ศาลออกคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาดแล้ว คู่กรณีไม่อาจจะคัดค้านคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาด (the *exequatur* order) แต่ก็อาจจะยื่นคำร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้

3.2.6 การยกเลิกคำชี้ขาด

3.2.6.1 การอนุญาตตุลาการภายในประเทศ

3.2.6.1.1 เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.ท. มาตรา 1484)

1. อนุญาตตุลาการได้วินิจฉัยข้อพิพาทโดยปราศจากสัญญาอนุญาตตุลาการ หรืออาศัยสัญญาอนุญาตตุลาการที่เป็นโมฆะหรือได้สิ้นสุดลงแล้ว

2. เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ถูกต้อง หรือในกรณีอนุญาโตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาโตตุลาการ อนุญาโตตุลาการไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง

3. เมื่ออนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดในลักษณะที่ขัดกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

กรณีนี้เกี่ยวกับการตัดสินเกินขอบอำนาจของอนุญาโตตุลาการ หรือวินิจฉัยข้อพิพาทที่คู่กรณีไม่ได้ส่งไปวินิจฉัยชี้ขาด ส่วนกรณีที่อนุญาโตตุลาการไม่ได้ตัดสินข้อพิพาทที่ส่งไปวินิจฉัยชี้ขาด คู่กรณีสามารถร้องขอให้อนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1475 (2))

4. เมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการเป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามหลักคุณนิติกระบวนการ

5. คำชี้ขาดเสียเปล่า (null) ตามมาตรา 1480

ความเสียเปล่าของคำชี้ขาดนั้น เกิดขึ้นจากการที่คำชี้ขาดไม่ได้ระบุเหตุผล (ป.ว.พ. มาตรา 1471 (2)) คำชี้ขาดไม่ได้ระบุชื่อของอนุญาโตตุลาการและวันที่ทำคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1472) และอนุญาโตตุลาการไม่ได้ลงลายมือชื่อในคำชี้ขาด หรือไม่ได้ระบุชื่อแท้จริงที่อนุญาโตตุลาการเสียงข้างน้อยปฏิบัติในการลงลายมือชื่อในคำชี้ขาด

3.2.6.1.2 วิธีดำเนินการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

การยกเลิกคำชี้ขาดนั้น สามารถนำมาใช้ได้เมื่อมีการห้ามไม่ให้อุทธรณ์คำชี้ขาด เนื่องจากคู่กรณีสละสิทธิในการอุทธรณ์ หรือได้ยินยอมให้อนุญาโตตุลาการตัดสินในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทที่เป็นเพื่อน (amiable compositeur) โดยปราศจากการลงมติสิทธิโดยชัดแจ้งในการใช้สิทธิอุทธรณ์ ถึงแม้ว่าการยกเลิกคำชี้ขาดจะถูกห้ามก็ตาม แต่หากเป็นกรณีที่สามารถอุทธรณ์ได้ ในการอุทธรณ์ดังกล่าวก็อาจนำไปสู่การยกเลิกคำชี้ขาดก็ได้

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด คือ ศาลอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1486) การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้น อาจจะทำได้ทั้งที่มีกระบวนการบังคับให้คู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ เช่น ในกรณีที่ยังไม่มีการบังคับตามคำชี้ขาด (the exequatur order) ก็อาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

ได้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจะต้องร้องขอภายใน 1 เดือน หลังจากการแจ้งให้ทราบถึงค้ำประกันตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1486)

การยื่นคำร้องให้อัยการเลิกคำชี้ขาดนั้น จะเป็นผลให้ทุกเสาค้ำประกันตามคำชี้ขาด เว้นแต่อนุญาตโดยตุลาการได้อนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดเป็นการชั่วคราว (ป.ว.พ. มาตรา 1486 วรรค 3)

3.2.6.1.3 ผลของการยกเลิกคำชี้ขาด

เมื่อศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินยกเลิกคำชี้ขาด ศาลอุทธรณ์จะดำเนินการตัดสินข้อพิพาทดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ที่อนุญาตโดยตุลาการได้รับมอบหมาย เว้นแต่ผู้กรณีจะได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น (ป.ว.พ. มาตรา 1485 และมาตรา 1486 วรรค 1)

3.2.6.2 การอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศ

ในกรณีที่ไม่มีค้ำประกันตามคำชี้ขาดที่ดำเนินการอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศในประเทศฝรั่งเศสแล้ว ก็ไม่อาจจะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ แต่ก็อาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ตามกฎหมาย โดยเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดมีดังนี้ (ป.ว.พ. มาตรา 1502)

1. อนุญาตโดยตุลาการได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท โดยปราศจากสัญญาอนุญาตโดยตุลาการ หรืออาศัยสัญญาอนุญาตโดยตุลาการที่เป็นโมฆะ หรือได้สิ้นสุดลงแล้ว
2. เมื่อคณะอนุญาตโดยตุลาการได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ถูกต้อง หรือในกรณีอนุญาตโดยตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาตโดยตุลาการ อนุญาตโดยตุลาการไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง
3. เมื่ออนุญาตโดยตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดในลักษณะที่ขัดกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. เมื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาขึ้นอนุญาตโดยตุลาการเป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามหลักศุนยนิติกระบวนการ
5. การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศ

การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดสามารถกระทำได้ทันทีที่อนุญาตตุลาการได้แจ้งให้ คู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาด แต่ต้องร้องขออย่างช้าภายใน 1 เดือน หลังจากการแจ้งให้ทราบถึงคำ บังคับตามคำชี้ขาด (the *exequatur* order) ศาลที่มีอำนาจพิจารณา คือ ศาลอุทธรณ์ที่มี เขตอำนาจเหนือสถานที่ทำคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1505) การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเป็น ผลให้คู่กรณีสามารถบังคับตามคำชี้ขาด (ดำเนิน) เว้นแต่อนุญาตตุลาการได้อนุญาตให้มีการ บังคับตามคำชี้ขาดเป็นการชั่วคราว การที่ศาลปฏิเสธการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด จะเป็นผลให้ การบังคับตามคำชี้ขาดมีผลบังคับได้

ข้อสังเกต

1. เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ อาจแบ่งเป็นเหตุ ในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการภายในประเทศ และเหตุในการร้องขอให้ยก เลิกคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศ
2. โดยหลักแล้ว เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการภายใน ประเทศ และเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศเหมือนกัน ยกเว้นในการอนุญาตตุลาการภายในประเทศ มีเหตุในการยกคำชี้ขาด เนื่องจากคำชี้ขาดเสียเปล่า แต่ไม่มีเหตุดังกล่าวในการอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศ ในขณะที่การอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศมีเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเนื่องจากการ ยอมรับและกาบังคับตามคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยระหว่างประเทศ แต่ไม่มีเหตุดังกล่าว ในการอนุญาตตุลาการภายในประเทศ
3. กรณีการอนุญาตตุลาการภายในประเทศตามป.ว.พ.มาตรา 1482 คำชี้ขาด ของอนุญาตตุลาการสามารถอุทธรณ์ได้ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงสิทธิในการอุทธรณ์ไว้ใน สัญญาอนุญาตตุลาการหรือข้อบังคับการอนุญาตตุลาการ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ให้มีการคัดค้านคำชี้ขาด เมื่ออนุญาตตุลาการได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีไว้ตัดสินในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทที่ เป็นเพื่อน (*amiable compositeur*) จะอุทธรณ์คำชี้ขาดไม่ได้ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงสงวนสิทธิใน การอุทธรณ์คำชี้ขาด ทั้งนี้คู่กรณีที่ยื่นอุทธรณ์คำชี้ขาดอาจจะขอให้ทบทวน (*review*) เนื้อหาของ คำชี้ขาด หรือขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดก็ได้

4. ในกรณีที่คู่กรณีสามารถจะอุทธรณ์คำชี้ขาดได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1482 คู่กรณีฝ่ายที่ไม่พอใจคำชี้ขาดก็ไม่สามารถใช้วิธีการคัดค้านคำชี้ขาด (mean of recourse) โดยวิธีอื่น (ป.ว.พ. มาตรา 1483)

5. กรณีการอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศนั้น คำชี้ขาดที่ทำขึ้นในประเทศฝรั่งเศสในการอนุญาตโดยตุลาการระหว่างประเทศนั้น ไม่สามารถอุทธรณ์เพื่อคัดค้านคำชี้ขาด

3.3 ประเทศเบลเยียม

ประเทศเบลเยียมมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตโดยตุลาการอยู่ในบทบัญญัติแห่ง Judicial Code ค.ศ. 1972 (แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1985) มาตรา 1676 - 1723

3.3.1 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม การแก้ไขและการตีความคำชี้ขาด (Completion, Correction and Interpretation)

3.3.1.1 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

ถ้าคณะอนุญาตโดยตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ สามารถแยกออกได้จากประเด็นที่ได้ชี้ขาดแล้ว เมื่อได้รับคำร้องขอจากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คณะอนุญาตโดยตุลาการอาจทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ทั้ง ๆ ที่เวลาที่กำหนดไว้ได้สิ้นสุดลงแล้ว คู่กรณีอีกฝ่ายได้แย้งว่าข้อพิพาทประเด็นที่ยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดสามารถแยกออกได้จากข้อพิพาทที่ได้ชี้ขาดแล้ว (Judicial Code มาตรา 1708 (1)) ในกรณีดังกล่าวนี้ คู่กรณีที่ได้แย้งจะต้อง เสนอข้อพิพาทประเด็นดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น (the Court of First Instance) ถ้าศาลตัดสิน ว่าข้อพิพาทประเด็นดังกล่าวสามารถแยกออกได้จากข้อพิพาทที่ได้ชี้ขาดแล้ว ศาลจะส่งข้อพิพาท ประเด็นดังกล่าวไปยังคู่กรณีเพื่อคืนไปยังคณะอนุญาตโดยตุลาการเพื่อทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม (Judicial Code มาตรา 1708 (2))

3.3.1.2 การแก้ไขคำชี้ขาด

อนุญาตโดยตุลาการได้รับอนุญาตคล้าย ๆ กับผู้พิพากษาที่จะแก้ไขความผิดพลาดที่ชัดเจน หรือความผิดพลาดในการคำนวณที่ปรากฏในคำชี้ขาดไม่ถูกต้อง แต่การแก้ไขดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลเป็นการเพิ่มเติม จำกัด หรือเปลี่ยนแปลงสิทธิที่ได้รับจากการตัดสินของ อนุญาตโดยตุลาการ (Matray, 1997: Belgium - 25)

3.3.1.3 การตีความคำชี้ขาด

โดยทั่วไปแล้ว การร้องขอให้ตีความคำพิพากษาของศาลสามารถกระทำได้โดยยื่นต่อผู้พิพากษาที่ทำคำพิพากษาดังกล่าว จึงเกิดปัญหาว่าอนุญาโตตุลาการมีอำนาจในการตีความคำชี้ขาดหรือไม่ ตามหลักกฎหมายที่เกิดจากคดี (case law) ซึ่งเดินตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการฉบับใหม่ ได้กำหนดไว้ว่าร้องขอให้ตีความคำชี้ขาดได้ โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น ความเห็นมีไปสู่วิธีการคิดค้นที่ว่าอำนาจของอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงเมื่อมีการเผยคำชี้ขาด (pronouncement of an award) และในกรณีที่ไม่ได้มีการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการขึ้นใหม่ อนุญาโตตุลาการจึงไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเหมือนเช่นตอนแรก หรือแม้แต่เพียงการตีความคำชี้ขาดที่ได้ทำขึ้นแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการตัดสินในกรณีการร้องขอให้ตีความคำชี้ขาดในประเทศเบลเยียมนั้นยังไม่ชัดเจน (Matray, 1997 : Belgium – 25)

3.3.2 การจดทะเบียนคำชี้ขาด (Deposit of Award)

อนุญาโตตุลาการผู้เป็นประธาน (the presiding arbitrator) จะต้องนำต้นฉบับคำชี้ขาดไปจดทะเบียนกับนายทะเบียนของศาลชั้นต้น (the registry of the Court of First Instance) ที่มีเขตอำนาจ และแจ้งเรื่องการจดทะเบียนดังกล่าวไว้คู่กรณีทราบ (Judicial Code มาตรา 1702 (2)) แต่การไม่ได้จดทะเบียนต้นฉบับคำชี้ขาดไม่ได้ส่งผลให้คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ

3.3.3 อำนาจบังคับและการบังคับตามคำชี้ขาด (Executory Force and Enforcement of the Award)

เกินแต่คำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือข้อพิพาทไม่อาจระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการ เมื่ออนุญาโตตุลาการผู้เป็นประธานได้ส่งสำเนาคำชี้ขาดที่ได้ลงลายมือชื่อโดยอนุญาโตตุลาการไว้คู่กรณีแต่ละฝ่าย และคำชี้ขาดดังกล่าวไม่สามารถที่จะเสนอต่ออนุญาโตตุลาการได้อีกแล้ว คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการดังกล่าวจะมีสภาพที่ข้อเท็จจริงในคดีเป็นอันยุติ ฟังได้ว่าเป็นความจริงตามที่ได้ชี้ขาด (res judicata)

คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถบังคับได้โดยการออกคำบังคับตามคำชี้ขาดของประธานศาลชั้นต้น (the President of the Court of First Instance) เท่านั้น โดยการร้องขอของคู่กรณีทีประสงค์จะบังคับตามคำชี้ขาด วิธีการดังกล่าวนี้เป็นกรดำเนินการโดย

ฝ่ายเดียว คู่กรณีฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดไม่สามารถเสนอความเห็นของตนในการพิจารณาดังกล่าว (Judicial Code มาตรา 1710 (1)) อย่างไรก็ตาม ประธานของศาลชั้นต้นมีอำนาจออกหมายเรียกให้ผู้กรณีดังกล่าวมายังห้องทำงานของผู้พิพากษาเพื่อไม่ให้ข้อมูลใด ๆ ที่ผู้พิพากษาถือว่าไม่ประโยชน์ (Judicial Code มาตรา 1028)

การบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) นั้น จะได้รับอนุญาตเฉพาะกรณีที่มีคำชี้ขาดไม่สามารถจะได้แย้งต่ออนุญาตโดยตุลาการได้อีกต่อไป หรืออนุญาตโดยตุลาการให้อนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดเป็นการชั่วคราว (provisional enforcement) ทั้ง ๆ ที่มีการอุทธรณ์ต่ออนุญาตโดยตุลาการชุดที่สอง (a second arbitral instance) [Judicial Code มาตรา 1028]

การบังคับตามคำชี้ขาดจะถูกปฏิเสธ ถ้าคำชี้ขาดหรือการบังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือถ้าข้อพิพาทไม่สามารถระงับได้โดยการอนุญาตโดยตุลาการ (Judicial Code มาตรา 1710 (3)) ประธานศาลชั้นต้นมีหน้าที่ที่จะตรวจสอบประเด็นเหล่านี้ก่อนการอนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด อย่างไรก็ตาม ในการตรวจสอบดังกล่าวของผู้พิพากษานั้น เป็นการตรวจสอบเพียงคร่าว ๆ เท่านั้น

3.3.4 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

คำชี้ขาดสามารถอุทธรณ์ได้ เฉพาะกรณีที่มีคู่สัญญาได้ตกลงกันก่อนที่จะมีการอุทธรณ์ ข้อตกลงในสัญญาที่กำหนดไว้สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อศาลตกเป็นโมฆะ

ไม่มีบทบัญญัติโดยชัดแจ้งตามกฎหมายของประเทศเบลเยียม เกี่ยวกับการอนุญาตโดยตุลาการกรณีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาในการยื่นอุทธรณ์ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ความเป็นไปได้ในการยื่นอุทธรณ์จะต้องกำหนดไว้โดยชัดเจน มีการตัดสินว่าระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ไม่ควรเกิน 1 เดือน ระยะเวลาดังกล่าวนี้เป็นระยะเวลาโดยทั่วไปในการอุทธรณ์ (คำชี้ขาดของอนุญาตโดยตุลาการ ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 1991, Actualite's du droit 1992, 1403) [Matray, 1997 : Belgium - 28]

3.3.5 การเยียวยาซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีการอนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด (Remedies against *exequatur* (Leave for Enforcement))

3.3.5.1 หากการร้องขอให้ออกคำบังคับตามคำชี้ขาด (exequatur) . ถูก ปฏิเสธ ผู้ร้องอาจจะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ได้รับแจ้งการปฏิเสธ (Judicial Code มาตรา 1711 (1))

3.3.5.2 ถ้าประธานศาลชั้นต้นอนุญาตให้มีคำบังคับตามคำชี้ขาด ผู้ที่จะคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาดอาจจะคัดค้านการตัดสินดังกล่าวต่อศาลชั้นต้นได้ภายใน 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำบังคับตามคำชี้ขาด (exequatur) [Judicial Code มาตรา 1712 (1)]

3.3.6 การยกเลิกคำชี้ขาด

คำชี้ขาดอาจจะถูกคัดค้านต่อศาลชั้นต้นโดยการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด โดยเนตที่ กำหนดไว้ตามกฎหมายหมายเท่านั้น (Judicial Code มาตรา 1704 (1))

3.3.6.1 เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด (Judicial Code มาตรา 1704 (2))

1. คำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (มาตรา 1704 (2)(a))
2. ข้อพิพาทดังกล่าวไม่สามารถจะจับได้โดยการอนุญาตตุลาการ (มาตรา 1704 (2)(b))
3. สัญญาอนุญาตตุลาการไม่สมบูรณ์ (มาตรา 1704 (2)(c))
4. คณะอนุญาตตุลาการกระทำการเกินขอบอำนาจ (มาตรา 1704 (2)(d))
5. อนุญาตตุลาการไม่ได้ชี้ขาดข้อพิพาทประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และข้อพิพาท ประเด็นที่ไม่ได้ชี้ขาดดังกล่าวไม่สามารถแยกออกจากประเด็นอื่นที่ได้ชี้ขาดแล้ว (มาตรา 1704 (2) (e))
6. คำชี้ขาดได้ทำขึ้นโดยคณะอนุญาตตุลาการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ถูกต้อง (มาตรา 1704 (2)(f))
7. คู่กรณีไม่ได้รับโอกาสในการนำพยานหลักฐานมาสืบ หรือการดำเนิน กระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้องตามวิธีพิจารณาที่ใช้บังคับ และการดำเนินกระบวนการดังกล่าว ส่งผลต่อคำชี้ขาด (มาตรา 1704 (2)(g))
8. คำชี้ขาดไม่ได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการลงลายมือชื่อของ อนุญาตตุลาการไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด (มาตรา 1704 (2)(h))

9. คำชี้ขาดไม่ได้ระบุนเหตุผล (มาตรา 1704 (2)(i))
10. เนื้อหาในคำชี้ขาดมีลักษณะขัดแย้งกัน (มาตรา 1704 (2)(j))

ในกรณีที่มีคู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตามเหตุในข้อ 3, 4 และ 6 ได้รู้ถึงเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกล่วงหน้าในระหว่างการทำนิติกรรมและไม่ได้คัดค้าน จะทำให้เสียสิทธิในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยอาศัยเหตุดังกล่าว (Judicial Code มาตรา 1704 (4)) นอกจากนี้เหตุในการคัดค้านอนุญาตโดยตุลาการ และข้อจำกัดเกี่ยวกับประเภทของบุคคลที่จะเป็นอนุญาตโดยตุลาการตาม Judicial Code มาตรา 1690 และ มาตรา 1692 ไม่เป็นเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตามความหมายของมาตรา 1704 (2)(f) [คำชี้ขาดได้ทำขึ้นโดยคณะอนุญาตโดยตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ถูกต้อง] แม้คู่กรณีจะรู้หลังจากการทำคำชี้ขาดแล้ว (Judicial Code มาตรา 1704 (5))

คำชี้ขาดอาจจะถูกยกเลิกโดยเหตุดังต่อไปนี้ด้วย (Judicial Code มาตรา 1704 (3))

- คำชี้ขาดเกิดจากกลฉ้อฉล (มาตรา 1704 (3)(a))
- คำชี้ขาดทำขึ้นโดยอาศัยพยานหลักฐานที่ได้มีค่าตัดสินของศาลว่าเป็นเท็จ หรือ พยานหลักฐานที่ยอมรับกันว่าเป็นเท็จ (มาตรา 1704 (3)(b))
- หลังจากที่ได้ทำคำชี้ขาดแล้ว มีการพบเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบ (a decisive influence) ต่อคำชี้ขาด และเกิดจากการกระทำของคู่กรณีอีกฝ่าย (มาตรา 1704 (3)(c))

กรณีที่มีเหตุในการยกเลิกคำชี้ขาดเพียงบางส่วน คำชี้ขาดบางส่วนดังกล่าวสามารถถูกยกเลิกได้หากสามารถแยกจากคำชี้ขาดในส่วนอื่น ๆ ได้ (Judicial Code มาตรา 1705)

3.3.6.2 วิธีดำเนินการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

คู่กรณีที่จะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้น จะต้องยกเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดด้วย คำชี้ขาดที่จะร้องขอให้ยกเลิกได้นั้นจะต้องเป็นคำชี้ขาดที่ไม่สามารถโต้แย้งต่ออนุญาตโดยตุลาการได้อีกต่อไป (Judicial Code มาตรา 1706 (2))

3.3.6.3 ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้นต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเปลี่ยนแปลงไปตามการอนุญาตหรือการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) ตาม 3.3.6.4 ด้วย ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี คือ

3.3.6.3.1 กรณีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเนื่องจากข้อพิพาทไม่อาจระงับได้ โดยการอนุญาตโดยตุลาการ หรือกรณีที่มีข้อขัดข้องความสงบเรียบร้อยของประชาชน (*Judicial Code* มาตรา 1704 (2) (a) และ (b)) ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด ผู้พิพากษามีอำนาจตรวจสอบและยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุผลดังกล่าวได้โดยตัวผู้พิพากษาเอง (*Matray* , 1997 : 31 -32)

3.3.6.3.2 กรณีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด โดยเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตาม *Judicial Code* มาตรา 1704 (2) (c) - (j) จะต้องร้องขอภายใน 3 เดือน นับจากวันที่แจ้งให้คู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาด อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาดังกล่าวจะต้องเริ่มนับจากวันที่คำชี้ขาดไม่สามารถโต้แย้งต่ออนุญาตโดยตุลาการได้อีก (*Judicial Code* มาตรา 1707 (1)) ฝ่ายจำเลยในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด อาจจะร้องขอในระหว่างการพิจารณาการยกเลิกคำชี้ขาด แม้ว่าระยะเวลา 3 เดือนดังกล่าวสิ้นสุดไปแล้วได้ด้วย (*Judicial Code* มาตรา 1707 (2))

3.3.6.3.3 กรณีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุตาม *Judicial Code* มาตรา 1704 (3) จะต้องร้องขอภายใน 3 เดือน นับจากวันที่พบกลข้อขัด หรือเอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ หรือวันที่พยานหลักฐานถูกตัดสินว่าเป็นเท็จ หรือยอมรับกันว่าเป็นเท็จ ทั้งนี้ จะต้องอยู่ภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่แจ้งให้ทราบถึงคำชี้ขาด (*Judicial Code* มาตรา 1707 (2))

3.3.6.4 การอุทธรณ์คำตัดสิน ในขณะที่มีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด
(*Concurrent Actions*)

เมื่อมีการอุทธรณ์คัดค้านการตัดสินของศาลชั้นต้น เกี่ยวกับการร้องขอให้มี

การบังคับตามคำชี้ขาด ในขณะที่มีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดด้วย อาจจะพิจารณาได้ดังนี้

3.3.6.4.1 กรณีการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด (Denial of exequatur)

คู่กรณีที่มีข้อโต้แย้งบังคับตามคำชี้ขาดสามารถอุทธรณ์คัดค้านคำตัดสินของประธานศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน 1 เดือน นับจากวันที่แจ้งให้ทราบถึงการปฏิเสธ ในกรณีนี้ คู่กรณีฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดที่ยังไม่ได้ร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดไว้ก่อน อาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ โดยคู่กรณีดังกล่าวจะต้องร้องขอต่อศาลชั้นต้นภายใน 1 เดือน หลังจากได้รับแจ้งให้ทราบถึงการอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นจะต้องลดกระบวนการพิจารณาในการอุทธรณ์คัดค้านการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดให้ชั่วคราว (Judicial Code มาตรา 1711 (2)) ถ้าคำตัดสินของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการยกเลิกคำชี้ขาดถูกอุทธรณ์ ก็จะมีการรวมกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว

3.3.6.4.2 การอนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด (Granting of exequatur)

คู่กรณีอาจคัดค้านการอนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด โดยประธานศาลชั้นต้นโดยการร้องขอต่อศาลชั้นต้นภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำบังคับตามคำชี้ขาด ในกรณีนี้หากมีคู่กรณีที่ประสงค์จะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยที่ยังไม่ได้ร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดไว้ก่อน คู่กรณีดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำบังคับตามคำชี้ขาด (Judicial Code มาตรา 1712 (2))

นอกจากนี้ ถ้าคู่กรณีที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดไม่ได้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์คัดค้านคำบังคับตามคำชี้ขาดโดยประธานศาลชั้นต้น แต่ประสงค์จะใช้การยกเลิกคำชี้ขาด คู่กรณีดังกล่าวจะต้องร้องขอภายใน 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำบังคับตามคำชี้ขาด (Judicial Code มาตรา 1712 (2))

ในกรณีที่คำชี้ขาดถูกยกเลิก คำบังคับตามคำชี้ขาดจะสิ้นสุดไปโดยอัตโนมัติ แม้ว่าคู่กรณีอีกฝ่ายไม่ได้คัดค้านคำบังคับตามคำชี้ขาด (Judicial Code มาตรา 1714 (2))

ระยะเวลาโดยทั่วไปในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตาม 3.3.6.3 ข้างต้นถูกเปลี่ยนแปลงโดยกำหนดระยะเวลา 1 เดือน ดังนี้ (Matray, 1997 : Belgium - 33)

1. การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดกรณีที่มีข้อพิพาทไม่อาจจะรับได้โดยการอนุญาตโดยตุลาการ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (Judicial Code มาตรา 1704 (2))

(a) - (b)) จะต้องร้องขอภายใน 1 เดือน นับจากวันที่การอุทธรณ์ หรือคำบังคับตามคำชี้ขาด ได้มีการบังคับไปยังคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

2. การร้องขอไต่สวนเล็กคำชี้ขาด โดยเหตุสัญญาอนุญาตตุลาการไปณญรณ์ (Judicial Code มาตรา 1713 (1)) จะต้องร้องขอภายใน 1 เดือน (และไม่เกิน 3 เดือน)

3. การร้องขอไต่สวนเล็กคำชี้ขาด โดยเหตุตาม Judicial Code มาตรา 1704 (2) (d) - (j) จะต้องร้องขอภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ได้บังคับคู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาด (Judicial Code มาตรา 1713 (1) และ มาตรา 1707)

4. การร้องขอไต่สวนเล็กคำชี้ขาดโดยเหตุตาม Judicial Code มาตรา 1704 (3) (ไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงระยะเวลาในการร้องขอเป็น 1 เดือน) จะต้องร้องขอภายใน 3 เดือน นับจากวันที่พบกลั่นแกล้ง เป็นต้น (Judicial Code มาตรา 1713 (2))

ข้อสังเกต

1. การร้องขอไต่สวนคำชี้ขาดสามารถทำได้โดยการร้องขอต่อศาลชั้นต้นและมีแนวความคิดว่าการร้องขอไต่สวนคำชี้ขาดไม่สามารถร้องขอต่ออนุญาตตุลาการได้เพราะว่าอำนาจของอนุญาตตุลาการสิ้นสุดลงเมื่อมีการแยกคำชี้ขาด

2. การบังคับตามคำชี้ขาด (*exequatur*) นั้น จะได้รับอนุญาตเฉพาะกรณีคำชี้ขาดไม่สามารถที่จะได้แย้งต่ออนุญาตตุลาการได้อีกต่อไป หรืออนุญาตตุลาการได้อนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดได้เป็นการชั่วคราว (*provisional enforcement*) ทั้ง ๆ ที่มีการอุทธรณ์ต่ออนุญาตตุลาการชุดที่สอง (*a second arbitral instance*)

การบังคับตามคำชี้ขาดจะถูกปฏิเสธ ถ้าคำชี้ขาด หรือการบังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือถ้าข้อพิพาทไม่สามารถระงับได้โดยการอนุญาตตุลาการ

3. คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำชี้ขาดได้ ถ้าหากว่าคู่กรณีได้ตกลงเรื่องการอุทธรณ์คำชี้ขาดไว้ล่วงหน้า แต่ข้อตกลงในสัญญาที่กำหนดสิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลจะตกเป็นโมฆะ

4. ในกรณีศาลได้มีคำตัดสินในการที่คู่กรณีฝ่ายที่ชนะคดีได้ร้องขอไต่สวนบังคับตามคำชี้ขาด โดยไม่ว่าศาลจะมีคำตัดสินปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด แล้วคู่กรณีฝ่ายที่ชนะคำร้องได้อุทธรณ์คำสั่ง หรือศาลได้มีคำตัดสินให้บังคับตามคำชี้ขาด คู่กรณีฝ่ายที่อาจะถูกรังคับ

ตามคำชี้ขาดอาจจะคัดค้านการอนุญาตให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด โดยการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ทั้งสองกรณี

5. ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดระหว่างกรณีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยทั่วไปกับการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดในขณะที่มีการอุทธรณ์คัดค้านการตัดสินของประธานศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดจะแตกต่างกัน

6. กรณีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดกรณีทั่วไปเนื่องจากข้อพิพาทไม่อาจระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการ หรือกรณีที่มีข้อสงสัยต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั้น สามารถร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้โดยไม่มีกำหนดเวลา และผู้พิพากษามีอำนาจตรวจสอบและยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุดังกล่าวได้โดยตัวผู้พิพากษาเอง (Matray, 1997 : Belgium 31 – 32)

3.4 ประเทศเยอรมัน

ประเทศเยอรมันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการอยู่ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "ป.ว.พ.") มาตรา 1025 – 1066

3.4.1 การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม (Correction Interpretation of award and additional award)

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 1058 (1) คู่กรณีฝ่ายใด ๆ อาจจะร้องขอต่ออนุญาโตตุลาการ เพื่อให้อนุญาโตตุลาการ

1. แก้ไขความผิดพลาดใด ๆ ในคำชี้ขาดที่เกี่ยวกับการคำนวณ งานเสมือนใด ๆ ความผิดพลาดในการเรียงพิมพ์ หรือ ความผิดพลาดใด ๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกัน
2. ตีความส่วนใด ๆ ของคำชี้ขาดโดยเฉพาะ
3. ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเรียกร้องที่เสนอต่อกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่ปรากฏในคำชี้ขาด

เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นคู่กรณีจะต้องร้องขอต่ออนุญาโตตุลาการในกรณีข้างต้นภายใน 1 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด โดยอนุญาโตตุลาการจะต้องทำการแก้ไข หรือตีความคำชี้ขาดภายใน 1 เดือน และทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมภายใน 2 เดือน (ป.ว.พ.

มาตรา 1058 (2)-(3) นอกจากนี้อนุญาโตตุลาการอาจจะแก้ไขคำชี้ขาดโดยการริเริ่มของตนเองก็ได้ (ป.ว.พ.มาตรา 1058 (4))

3.4.2 การจดทะเบียนคำชี้ขาด (Deposit of Award)

กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศเยอรมันไม่ได้กำหนดเรื่องการจดทะเบียนคำชี้ขาดกับศาล หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

3.4.3. อำนาจบังคับและการบังคับตามคำชี้ขาด (Executory Force and Enforcement of the Award)

3.4.3.1 คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ

เมื่ออนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดแล้ว คำชี้ขาดย่อมถึงที่สุดและผูกมัดคู่กรณี และผูกมัดการตัดสินใจของศาล (ป.ว.พ. มาตรา 1055) และหากคู่กรณีฝ่ายที่แพ้ไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดโดยสมัครใจ คู่กรณีอีกฝ่ายสามารถดำเนินการบังคับตามคำชี้ขาดได้โดยการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ประกาศการบังคับตามคำชี้ขาด ทั้งนี้การร้องขอดังกล่าวอาจจะต้องถูกปฏิเสธและคำชี้ขาดถูกยกเลิกว่ามีเหตุในการร้องขอไปยังเลิกคำชี้ขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 1059 (2) แต่หากการร้องขอไปยังเลิกคำชี้ขาดโดยอาศัยเหตุที่กล่าวข้างต้นได้ถูกปฏิเสธในชั้นที่สุด ในเวลาที่ยื่นคำร้องเพื่อประกาศการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะไม่นำเหตุในการยกเลิกคำชี้ขาดดังกล่าวมาพิจารณา นอกจากนี้ เหตุในการยกเลิกคำชี้ขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 1059 (2) 1 จะไม่ถูกนำมาพิจารณาด้วยถ้ากำหนดระยะเวลาในการร้องขอไปยังเลิกคำชี้ขาดตามมาตรา 1059 (2) 1 ได้สิ้นสุดลงโดยปราศจากการร้องขอไปยังเลิกคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1060 (1) - (2))

3.4.3.2 คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ

การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศจะเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1958 โดยไม่มีผลกระทบต่อบทบัญญัติของสนธิสัญญาอื่น ๆ ที่ว่าด้วยการยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ. มาตรา 1061 (1)) และหากการประกาศการบังคับตามคำชี้ขาดถูกปฏิเสธ ศาลจะต้องตัดสินว่าคำชี้ขาดดังกล่าวไม่ได้รับการยอมรับในประเทศเยอรมัน (ป.ว.พ. มาตรา 1061 (2)) และหากคำชี้ขาดถูกยกเลิกในต่างประเทศหนึ่ง

จากที่ได้มีการประกาศการบังคับตามคำชี้ขาด การร้องขอให้ยกเลิกการประกาศการบังคับตามคำชี้ขาดก็สามารถทำได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1061 (3))

3.4.4 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

กฎหมายของประเทศเยอรมัน ไม่ได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อศาล แต่อย่างไรก็ตามได้มีการอนุญาตให้อุทธรณ์ในประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับคำตัดสิน หรือคำสั่งของศาลในบางกรณี (ป.ว.พ. มาตรา 1065 (1)) คือ

- การตัดสินเกี่ยวกับการยอมรับใ้มี หรือไม่ยอมรับใ้มี การอนุญาโตตุลาการตาม ป.ว.พ. มาตรา 1032 หรือคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการที่ยืนยันอำนาจของตนในการอนุญาโตตุลาการในการตัดสินเบื้องต้นตาม ป.ว.พ. มาตรา 1040
- การยกเลิกคำชี้ขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 1059 หรือการประกาศการบังคับตามคำชี้ขาด (ป.ว.พ.มาตรา 1060) หรือการยกเลิกการประกาศการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (ป.ว.พ. มาตรา 1061)

3.4.5 การยกเลิกคำชี้ขาด

3.4.5.1 เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

คำชี้ขาดอาจจะถูกยกเลิกได้โดยเหตุผลดังต่อไปนี้ (ป.ว.พ. มาตรา 1059 (2))

1. คู่สัญญาตามสัญญาอนุญาโตตุลาการที่กล่าวถึงในมาตรา 1029 (คำนิยามของสัญญาอนุญาโตตุลาการ) และมาตรา 1031 (รูปแบบของสัญญาอนุญาโตตุลาการ) บกพร่องในเรื่องความสามารถบางประการตามกฎหมายที่ใช้บังคับกับคู่สัญญาดังกล่าว หรือสัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายซึ่งคู่กรณีได้ตกลงกันได้ หรือตามกฎหมายของประเทศเยอรมัน ในกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันได้หรือ
2. ผู้ร้องไม่ได้รับแจ้งการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาค้นอนุญาโตตุลาการโดยชอบหรือไม่สามารถเข้าต่อสู้คดีขึ้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่นหรือ
3. คำชี้ขาดนั้นวินิจฉัยข้อพิพาทซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของข้อตกลงให้เสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ หรือวินิจฉัยเกินขอบเขตของข้อตกลงให้เสนอข้อพิพาทต่อ

อนุญาตตุลาการ แต่ถ้าคำวินิจฉัยในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตนั้นสามารถแยกออกได้จากเรื่องที่ไม่อยู่ในขอบเขตของข้อตกลงให้เสนอข้อพิพาทต่ออนุญาตตุลาการแล้ว ให้ยกเลิกเฉพาะคำชี้ขาดส่วนที่อยู่ในขอบเขตข้อตกลงอนุญาตตุลาการ หรือ

4. องค์ประกอบของคณะอนุญาตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการไม่ได้เป็นไปตามบทบัญญัติในบทนี้ หรือไม่ได้เป็นไปตามข้อตกลงของคู่กรณี และองค์ประกอบของคณะอนุญาตตุลาการดังกล่าวมีผลต่อคำชี้ขาด

นอกจากนี้ เมื่อปรากฏเหตุดังกล่าวต่อไปนี้ต่อศาล ศาลก็อาจจะยกเลิกคำชี้ขาดได้ กล่าวคือ

ก. เนื้อหาของข้อพิพาทไม่สามารถระงับได้โดยการอนุญาตตุลาการตามกฎหมายของประเทศเยอรมัน หรือ

ข. การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนำไปสู่การขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3.4.5.2 วิธีดำเนินการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

ทั้งแต่คู่กรณีได้ตกลงกันให้เป็นอย่างอื่น คู่กรณีทั้งสองจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะต้องร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายใน 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่คู่กรณีที่ยื่นคำร้องได้รับคำชี้ขาด แต่ถ้าการร้องขอได้ทำตาม ป.ว.พ. มาตรา 1058 (เรื่องการแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม) ระยะเวลาในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะขยายออกไปอีกไม่เกิน 1 เดือน นับจากวันที่ได้รับคำตัดสินตามคำร้องขอ (ป.ว.พ. มาตรา 1059 (3)) ทั้งนี้เมื่อมีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด หรือถ้าหากมีการพิจารณาเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดในกรณีที่ร้องขอให้ยอมรับหรือประกาศการบังคับตามคำชี้ขาด ศาลจะต้องสั่งให้มีการยกเลิกความด้วยปากเปล่าด้วย (ป.ว.พ. มาตรา 1063 (2))

ในกรณีที่มีการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด และเป็นกรณีที่สมควร ศาลอาจจะยกเลิกคำชี้ขาด และส่งคดีไปให้คณะอนุญาตตุลาการพิจารณาก็ได้ (ป.ว.พ. มาตรา 1059 (4)) และในกรณีที่ปราศจากสิ่งทีแสดงให้ถึงข้อโต้แย้ง การยกเลิกคำชี้ขาดจะเป็นผลให้สัญญาอนุญาตตุลาการมีผลใช้บังคับกับเนื้อหาของข้อพิพาทได้อีกครั้ง (ป.ว.พ. มาตรา 1059 (5))

3.5 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการอยู่ใน The United States Arbitration Act or Federal Arbitration Act (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "FAA")

3.5.1 การแก้ไข และการตีความคำชี้ขาด (Correction, Modification and Interpretation of Awards)

คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด อาจร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ทำคำชี้ขาดเพื่อแก้ไขคำชี้ขาดในกรณีดังต่อไปนี้ (FAA มาตรา 11)

1. เมื่อมีหลักฐานแสดงว่า มีความผิดพลาดอย่างชัดเจนในการคำนวณตัวเลข หรือในการบรรยายรายละเอียดของสัญญา หรือทรัพย์สินที่อ้างถึงในคำชี้ขาด
2. เมื่ออนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดในเรื่องที่ไม่ได้เสนอให้ชี้ขาด เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่ไม่กระทบต่อเนื้อหาของคำตัดสินในเรื่องที่เสนอให้ชี้ขาด
3. เมื่อคำชี้ขาดนั้นทำไปถูกต้องตามแบบพิธี แต่ไม่กระทบต่อเนื้อหาของข้อพิพาท

ทั้งนี้ คำสั่งที่จะให้แก้ไขคำชี้ขาดนั้นจะต้องเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และความยุติธรรมระหว่างคู่กรณี

3.5.2 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม (Additional Award)

เมื่ออนุญาโตตุลาการได้ทำคำชี้ขาดในขั้นที่สุด (a final award) แล้วจะพิจารณาได้ว่า อนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจหน้าที่ต่อไป (*functus officio*) ดังนั้น อนุญาโตตุลาการจึงไม่มีอำนาจที่จะทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเรียกร้องที่เสนอสู่การพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงให้มีการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม หรือข้อบังคับที่คู่กรณีตกลงนำมาใช้ในการอนุญาโตตุลาการระบุให้สามารถทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ (Holtzmann, 1997 : U.S.A. - 30)

3.5.3 การส่งและการจดทะเบียนคำชี้ขาด (Delivery of the Award and Registration)

ตาม FAA ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการส่งคำชี้ขาด และการจดทะเบียนคำชี้ขาด (Holtzmann, 1997 : U.S.A. - 32)

3.5.4 การบังคับตามคำชี้ขาด

คู่กรณีอาจจะยื่นคำร้องต่อศาลสหพันธรัฐ (a Federal Court) ภายใน 1 ปี หลังจากได้ทำคำชี้ขาด เพื่อให้ศาลออกคำสั่งยืนยันตามคำชี้ขาด (an order confirming) ซึ่งจะทำให้คำชี้ขาดนั้นกลายเป็นคำพิพากษาของศาล โดยในการยื่นคำร้องดังกล่าวนั้น จะต้องยื่นต่อศาลสหพันธรัฐที่มีเขตอำนาจเหนือพื้นที่ที่เป็นสถานที่ทำคำชี้ขาด เว้นแต่ในสัญญาจะระบุไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ยืนยันตามคำชี้ขาดแล้ว ศาลจะต้องออกคำสั่งยืนยันตามคำชี้ขาด เว้นแต่ว่าคำชี้ขาดได้ถูกยกเลิก หรือมีข้อโต้แย้ง (FAA มาตรา 9)

คู่กรณีที่จะร้องขอให้ศาลยืนยันตามคำชี้ขาดนั้น จะต้องยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของศาล พร้อมด้วยสำเนาเอกสารอันได้แก่ สัญญาอนุญาโตตุลาการ คำชี้ขาด และสำเนาคำสั่งใด ๆ ของศาลที่เกี่ยวข้องคำชี้ขาด (FAA มาตรา 13) การอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งยืนยันตามคำชี้ขาดต่อศาลสูงก็สามารถทำได้

เมื่อมีคำสั่งยืนยันตามคำชี้ขาดแล้ว คำชี้ขาดดังกล่าวจะมีสภาพบังคับเหมือนคำพิพากษาที่ดำเนินคดีในศาล (FAA มาตรา 13)

3.5.5 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

3.5.5.1 การอุทธรณ์ต่ออนุญาโตตุลาการชุดที่สอง

บทบัญญัติตาม FAA ไม่ได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์ต่ออนุญาโตตุลาการชุดที่สอง ในกรณีของการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (Holtzmann, 1997 : U.S.A. - 33)

3.5.5.2 การอุทธรณ์ต่อศาล

บทบัญญัติตาม FAA ไม่ได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์คำชี้ขาดต่อศาลใดๆ หลักการสำคัญในการคัดค้านคำชี้ขาดไม่ใช่การอุทธรณ์คำชี้ขาด แต่เป็นการร้องขอให้ศาลยกเลิกคำชี้ขาด ถึงแม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติให้อุทธรณ์คำชี้ขาดก็ตาม แต่ก็มีกระบวนการอุทธรณ์ที่ไม่มี การอุทธรณ์เกี่ยวกับคำตัดสิน หรือคำสั่งของศาลในบางกรณี (FAA มาตรา 16)

1. คำสั่งปฏิเสธการงดการอนุญาตโตตุลาการ (stay of an arbitration)
2. คำสั่งปฏิเสธการบังคับใช้การอนุญาตโตตุลาการ
3. คำสั่งยืนยัน หรือปฏิเสธการยืนยันตามคำชี้ขาด
4. คำสั่งแก้ไข หรือยกเลิกคำชี้ขาด

ตาม FAA นั้น ห้ามการอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (Interlocutory court order) ในกรณีต่อไปนี้ (Holtzmann , 1997 : U.S.A. - 34)

1. การอนุญาตบังคับการอนุญาตโตตุลาการ
2. การสั่ง (directing) ให้การอนุญาตโตตุลาการดำเนินต่อไป
3. การบังคับ (compelling) ให้การอนุญาตโตตุลาการดำเนินต่อไป
4. การปฏิเสธการงดการอนุญาตโตตุลาการ

3.5.6 การยกเลิกคำชี้ขาด

โดยทั่วไปแล้วคำชี้ขาดของอนุญาตโตตุลาการจะถึงที่สุด และผูกมัดคู่กรณี คำชี้ขาดจะถูกยกเลิกโดยศาล โดยมีเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกที่จำกัด และจะต้องระบุไว้ในกฎหมาย

ตาม FAA กำหนดให้ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำคำชี้ขาดมีอำนาจในการยกเลิกคำชี้ขาดตามคำร้องขอของคู่กรณี โดยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เมื่อคำชี้ขาดนั้นได้มาโดยทุจริต ข้อขัด หรือวิธีการอันมิชอบประการอื่น
2. เมื่อมีหลักฐานแสดงว่าอนุญาตโตตุลาการทุกคน หรือคนใดคนหนึ่งลำเอียงหรือทุจริต
3. เมื่อมีเหตุอันเพียงพอแก่การวินิจฉัยว่า อนุญาตโตตุลาการกระทำการโดยมิชอบในการปฏิเสธการขอเลื่อนการพิจารณาคดี หรือปฏิเสธที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และเป็นสาระสำคัญของข้อพิพาท หรือการกระทำอันมิชอบอื่นใดซึ่งมีผลทำให้เสื่อมเสียแก่สิทธิของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4. เมื่ออนุญาตตุลาการกระทำการเกินขอบอำนาจ หรือใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้คำชี้ขาดที่ชัดเจนที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่สุดเกี่ยวกับข้อพิพาทนั้นไม่ได้มีการทำขึ้น

5. ในกรณีที่มีศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกคำชี้ขาด และปรากฏว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการทำคำชี้ขาดยังไม่สิ้นสุดลง ศาลอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้อนุญาตตุลาการทำการพิจารณาคดีนั้นใหม่

ศาลจะไม่ไปสวนว่า อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดโดยมีความผิดพลาดในข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมาย (errors of fact or law) หรือไม่ เพราะว่าความผิดพลาดดังกล่าวไม่ได้เป็นเหตุในการยกเลิกคำชี้ขาด (Holtzmann, 1997 : U.S.A - 35)

แม้ว่าศาลจะไม่ยกเลิกคำชี้ขาดเนื่องจากความผิดพลาดในการตีความกฎหมาย แต่บางศาลก็ได้อ้างถึงความไม่ใส่ใจในการยกเลิกคำชี้ขาด ในกรณีที่ไม่ใส่ใจกับกฎหมายอย่างชัดเจน (manifest disregard of the law) ลักษณะการไม่ใส่ใจกับกฎหมายอย่างชัดเจนปรากฏชัดในความเห็นของศาล ปี 1986 ศาลได้ชี้แจงว่า "การไม่เอาใจใส่" แสดงให้เห็นว่า อนุญาตตุลาการตระหนักถึงความผิดอยู่ของหลักการของกฎหมายที่ใช้บังคับอย่างชัดเจน แต่ อนุญาตตุลาการตัดสินที่จะไม่ใส่ใจกับความไม่ใส่ใจกับหลักการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ศาลแทบจะไม่ยกเลิกคำชี้ขาดเนื่องจากการไม่ใส่ใจกับกฎหมายอย่างชัดเจน (Holtzmann, 1997 : U.S.A - 35)

3.5.6.1 วิธีดำเนินการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

การยกเลิกคำชี้ขาดนั้นเป็นวิธีที่คู่กรณีซึ่งประสงค์จะคัดค้านคำชี้ขาด ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำสั่งยกเลิกคำชี้ขาด โดยจะต้องยื่นคำร้องภายใน 90 วัน หลังจากการส่งคำชี้ขาด (delivery of award) และจะต้องมีการแจ้งการยื่นคำร้องดังกล่าวต่อคู่กรณีฝ่ายตรงข้าม หรือทนายความของคู่กรณีดังกล่าว (FAA มาตรา 12)

การคัดค้านคำชี้ขาดโดยเหตุที่ว่า ไม่มีสัญญาอนุญาตตุลาการซึ่งเป็นผลให้ อนุญาตตุลาการไม่มีความสามารถนั้น มักจะไม่ใส่ใจในเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด เนื่องจากเหตุในการคัดค้านดังกล่าวจะต้องทำในขั้นแรก การคัดค้านโดยเหตุดังกล่าวในขั้นหลังมีแนวโน้มที่จะเป็นการงดการอนุญาตตุลาการให้ชั่วคราว (FAA มาตรา 2) คู่กรณีที่มีส่วนร่วมในการ อนุญาตตุลาการโดยไม่คัดค้านในตอนแรก จะถูกพิจารณาว่าลละสิทธิที่จะคัดค้านโดยเหตุที่ว่า

ไม่มีสัญญาอนุญาตใบอนุญาต อย่างไรก็ตาม กฎหมายอนุญาตให้บุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการอนุญาตใบอนุญาตสามารถใช้ในที่สุดถึงอ่าวในภายหลังเพื่อร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุที่ว่าไม่มีสัญญาอนุญาตใบอนุญาต (FAA มาตรา 12)

การคัดค้านโดยเหตุที่ว่า การอนุญาตใบอนุญาตขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนสามารถยกขึ้นต่อศาลได้ (Holtzmann, 1997: U.S.A. - 36)

ข้อสังเกต

1. เมื่ออนุญาตใบอนุญาตได้ทำคำชี้ขาดในขั้นที่สุดแล้ว จะพิจารณาได้ว่าอนุญาตใบอนุญาตไม่มีอำนาจหน้าที่ต่อไป (*functus officio*) ดังนั้น อนุญาตใบอนุญาตจึงไม่มีอำนาจทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเรียกร้องที่เสนอสู่การพิจารณารับอนุญาตใบอนุญาต เว้นแต่ผู้กรณีได้ตกลงให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

2. บทบัญญัติตาม FAA ไม่ได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์คำชี้ขาดต่ออนุญาตใบอนุญาตชุดที่สอง หรือต่อศาล

3.6 ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใบอนุญาตอยู่ในพระราชบัญญัติอนุญาตใบอนุญาต (The Arbitration Act of 1929) มาตรา 1 - 28

3.6.1 การแก้ไข และการตีความคำชี้ขาด (Correction and Interpretation)

โดยทั่วไปแล้วจะยอมรับกันว่า อนุญาตใบอนุญาตอาจจะแก้ไขความผิดพลาดที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานเสมียน (some clerical slip) ความผิดพลาดเกี่ยวกับการคำนวณ หรือความผิดพลาดในทำนองเดียวกัน

โดยหลักการแล้ว อนุญาตใบอนุญาตไม่ได้รับมอบอำนาจในการตีความคำชี้ขาดในขั้นที่สุด (final award) ซึ่งคลุมเครือหรือไม่ชัดเจน คำชี้ขาดเป็นเอกสารกึ่งทางการ (a semi-official document) ซึ่งเป็นพื้นฐานของกระบวนการพิจารณาในการบังคับตามคำชี้ขาด และการยกเลิกคำชี้ขาด และแทบจะไม่ยินยอมให้อนุญาตใบอนุญาตเข้าแทรกแซงโดยประการใด ๆ ในการดำเนินการตามปกติในขั้นตอนของการบังคับตามคำชี้ขาด หรือการยกเลิกคำชี้ขาด

อย่างไรก็ตาม อาจจะมีข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือในข้อบังคับของ สถาบันการอนุญาโตตุลาการ กำหนดให้สัญญาอนุญาโตตุลาการที่ความคำชี้ขาดได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผลของข้อตกลงและข้อบังคับดังกล่าว อาจจะทำให้คำชี้ขาดยังไม่ถึงที่สุดจนกว่าระยะเวลาในการที่ความจะสิ้นสุดลง (Holmback and Mangard, 1997 : Sweden - 16)

3.6.2 การจดทะเบียนคำชี้ขาด

กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศสวีเดน ไม่ได้กำหนดเรื่องการ จดทะเบียนคำชี้ขาดกับศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

3.6.3 อำนาจบังคับและการบังคับตามคำชี้ขาด (Executory Force and Enforcement of the Award)

เมื่ออนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดแล้ว คำชี้ขาดมีผลใช้บังคับได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งศาล หรือคำบังคับตามคำชี้ขาด (*executor*) ถ้าหากคู่กรณีฝ่ายที่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำชี้ขาด โดยสมัครใจ คู่กรณีอีกฝ่ายมีทางเลือก 2 ประการ คือ ประการแรก โดยการเสนอคำชี้ขาดต่อ เจ้าหน้าที่ที่กฎหมายที่มีอำนาจ (*Ballwick*) ซึ่งจะทำการตรวจสอบโดยรอบรัดเกี่ยวกับคำชี้ขาด และหากเห็นสมควร *Ballwick* ก็จะออกคำบังคับ ประการที่สอง อาจเสนอคำชี้ขาดต่อ ศาล และเมื่อศาลได้พิพากษาตามคำชี้ขาดแล้ว *Ballwick* จะดำเนินการบังคับตามคำชี้ขาดโดย ไม่ได้อีก แต่วิธีการประการที่สองนี้ไม่ค่อยนิยมนำมาใช้ (Holmback and Mangard, 1997 : Sweden - 18)

ในการตรวจสอบคำชี้ขาดโดยรอบรัดของ *Ballwick* นั้น จะมีข้อพิจารณาในขั้นแรก คือ จะต้องไม่มีข้อตกลงในสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ขัดแย้งกับคู่กรณีในการอุทธรณ์คำชี้ขาดต่อศาล คำชี้ขาดไม่ตกเป็นโมฆะตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ (The Arbitration Act) มาตรา 20 และคำชี้ขาดจะต้องไม่มีลักษณะคลุมเครือซึ่งทำให้ไม่สามารถทำการบังคับตาม คำชี้ขาดได้ (The Arbitration Act มาตรา 22)

ในกรณีที่ยื่นคำชี้ขาดต่อ *Ballwick* และ *Ballwick* ได้ตรวจสอบคำชี้ขาดและเห็น สมควร *Ballwick* จะส่งคำร้องขอให้บังคับตามคำชี้ขาดผ่านไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายพร้อมกับการแจ้ง ให้ระบุเกี่ยวกับการคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด คู่กรณีฝ่ายดังกล่าวอาจจะยกการคัดค้านใด ๆ

ซึ่งรวมถึงการไต่สวนในตอนแรกของ Ballwick เช่น คำชี้ขาดสามารถอุทธรณ์ได้อีก คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะหรือคลุมเครือ แต่คู่กรณีดังกล่าวจะป้องกันการบังคับตามคำชี้ขาดได้เฉพาะในกรณีที่มีเหตุอันได้ว่า โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการคัดค้านคำชี้ขาดมีความเป็นไปได้

คู่กรณีสามารถอุทธรณ์คำตัดสินของ Ballwick เกี่ยวกับการบังคับ หรือไม่บังคับตามคำชี้ขาด แต่ถ้า Ballwick ตัดสินให้มีการบังคับตามคำชี้ขาด การอุทธรณ์สามารถทำได้เพียงการอุทธรณ์คัดค้านคำบังคับเท่านั้น ทั้งนี้ การอุทธรณ์ไม่มีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด (Holmback and Mangard , 1997 : Sweden - 18)

3.6.4 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

คู่กรณีอาจจะตกลงกันกำหนดให้การอุทธรณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของข้อพิพาทนั้นจะต้องเสนอต่ออนุญาโตตุลาการชุดที่สองก็ได้

สัญญาอนุญาโตตุลาการซึ่งกำหนดว่า การอุทธรณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของข้อพิพาทต่อศาลนั้นจะมีผลสมบูรณ์ แต่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการนั้น จะนำมาใช้ในกรณีที่ไม่มีการอุทธรณ์ต่อศาล ในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่ได้ระบุเรื่องการอุทธรณ์ไว้ จะสันนิษฐานว่าคู่กรณีตกลงไม่ให้มีการอุทธรณ์คำชี้ขาด (The Arbitration Act มาตรา 2)

3.6.5 การคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด

กรณีที่คู่กรณีได้เสนอคำชี้ขาดต่อ Ballwick และ Ballwick ได้ตรวจสอบคำชี้ขาดโดยรอบรัดแล้ว และได้อนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาด หรือปฏิเสธที่จะบังคับตามคำชี้ขาด คู่กรณีทั้งสองฝ่ายอาจจะอุทธรณ์คำตัดสินของ Ballwick ดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาได้ตามลำดับ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาได้มีคำสั่งเท่านั้นจึงจะมีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด (Holmback and Mangard , 1997 : Sweden - 19)

3.6.6 คำชี้ขาดที่ตกเป็นโมฆะและคำชี้ขาดที่ถูกคัดค้าน (Void and Challengeable Awards)

3.6.6.1 เหตุของความไม่สมบูรณ์ของคำชี้ขาด

3.6.6.1 คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ คำชี้ขาดที่ทำการขึ้นอาจจะตกเป็นโมฆะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และนอกจากนี้ยังมีกฎหมายเพิ่มเติมที่ว่า คำชี้ขาดจะตกเป็นโมฆะได้ในบางกรณี แม้ว่าคำจำกัดความของกฎหมายตกเป็นโมฆะของคำชี้ขาดในกรณีดังกล่าวยังไม่ชัดเจนก็ตาม ตาม The Arbitration Act นั้น คำชี้ขาดจะตกเป็นโมฆะในกรณีต่อไปนี้ (Holmback and Mangard, 1997 : Sweden - 19 - 20)

1. สัญญาอนุญาตโดยตุลาการไม่สมบูรณ์ (มาตรา 20 (1))
 2. คำชี้ขาดไม่ได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร และอนุญาตโดยตุลาการไม่ได้ลงลายมือชื่อในคำชี้ขาด (มาตรา 20 (2))
 3. ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ไม่อนุญาตให้อนุญาตโดยตุลาการเป็นผู้ตัดสินได้ตามกฎหมายของประเทศสวีเดน (มาตรา 20 (3))
 4. คำชี้ขาดได้ทำขึ้นในขณะที่ข้อพิพาทยังเป็นคดีอยู่ในศาล(มาตรา 20 (3))
 5. Bailiwick พบว่าคำชี้ขาดมีลักษณะคลุมเครือจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถบังคับตามคำชี้ขาดได้ (มาตรา 22)
- นอกจากนี้ คำชี้ขาดอาจจะตกเป็นโมฆะในเหตุดังต่อไปนี้ด้วย
6. คำชี้ขาดมีเนื้อหาที่เป็นผลกระทบต่อสถานะของบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นผู้กระนั้นในการพิจารณา
 7. คำชี้ขาดทำขึ้นโดยไม่ถูกต้อง เช่น พยานหลักฐานเท็จ เป็นต้น
 8. เมื่อขอข้อเท็จจริงใหม่ หรือพยานหลักฐานใหม่ และเป็นเหตุให้ไม่อาจเสนอข้อพิพาทเพื่อการพิจารณาและจะนำไปสู่ผลการพิจารณาที่แตกต่างกัน
 9. คำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรืออาจจะขัดต่อกฎหมายสาธารณะบัญญัติที่ใช้บังคับอย่างชัดเจน

3.6.6.1.2 คำชี้ขาดที่ถูกคัดค้าน

คำชี้ขาดที่ถูกคัดค้านอาจจะถูกยกเลิกโดยศาลในเหตุผลดังต่อไปนี้

1. อนุญาตโดยตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดเกินกว่าข้อเรียกร้องที่เสนอให้พิจารณา หรือได้ทำคำชี้ขาดหลังจากที่สิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดในการทำคำชี้ขาด
2. อนุญาตโดยตุลาการทำคำชี้ขาด ในกรณีที่ไม่มีการอนุญาตโดยตุลาการภายในประเทศสวีเดน
3. อนุญาตโดยตุลาการระงับคุณสมบัติ หรือไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง
4. อนุญาตโดยตุลาการกำหนดวิธีพิจารณาที่ไม่ถูกต้องซึ่งมีผลกระทบต่อคำชี้ขาด แต่ต้องไม่ใช่ความผิดของคู่กรณีฝ่ายที่ยื่นคำร้อง

ในกรณีที่คู่กรณีเข้าไปมีส่วนในกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้องโดยไม่ได้ปฏิเสธหรือคัดค้านเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว คู่กรณีดังกล่าวอาจจะถูกพิจารณาว่าละเมิดสิทธิในกรณีเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาด (The Arbitration Act มาตรา 21 (2))

3.6.6.2 วิธีดำเนินการในกรณีที่คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ หรือถูกคัดค้าน

3.6.6.2.1 กรณีคำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ

ถ้าหากคำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ โดยหลักการแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อยกเลิกคำชี้ขาด แต่เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติ ก็อาจจะต้องดำเนินการในศาลตามปกติเพื่อให้มีคำตัดสินแสดงสิทธิ (a declaratory judgement) ทั้งนี้ สามารถดำเนินการดังกล่าวต่อศาลได้โดยไม่จำกัดเวลา

3.6.6.2.2 กรณีคำชี้ขาดถูกคัดค้าน

คู่กรณีที่ประสงค์จะคัดค้านคำชี้ขาดเพื่อยกเลิกคำชี้ขาด จะต้องยื่นคำร้องต่อ the District Court ที่มีเขตอำนาจ โดยจะต้องกล่าวอ้างเหตุผลในการคัดค้าน โดยยื่นภายใน 60 วัน นับจากวันที่คู่กรณีดังกล่าวได้รับคำชี้ขาด (คู่กรณีที่ไม่ได้ยื่นคำร้องภายในระยะเวลาดังกล่าวจะเสียสิทธิในการคัดค้านคำชี้ขาด) ถ้าหากคู่กรณีที่ยื่นคำร้องสามารถพิสูจน์เหตุในการคัดค้านคำชี้ขาดได้ ศาลก็จะยกเลิกคำชี้ขาด ศาลจะไม่ส่งคดีไปยังอนุญาตโดยตุลาการชุดเดิมหรือ

ชุดใหม่ หรือทำคำตัดสินใหม่ อย่างไรก็ตาม ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกคำชี้ขาดเพียงบางส่วนก็ได้ ถ้าหากคำชี้ขาดส่วนที่ถูกยกเลิกสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่เหลือ

คู่กรณีไม่สามารถตกลงยกเว้นสิทธิในการคัดค้านคำชี้ขาดไว้ในสัญญา ก่อนที่จะเกิดเหตุในการคัดค้านคำชี้ขาด แต่อาจจะตกลงระงับสิทธิเกี่ยวกับเหตุในการคัดค้านคำชี้ขาดได้ แม้จะโดยปริยาย หลังจากที่เหตุดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว (Holmback and Mangard, 1997 : Sweden - 20 - 21)

ข้อสังเกต

1. กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศสวีเดนไม่ได้กำหนด เรื่องการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

2. คู่กรณีอาจจะตกลงกันกำหนดให้มีการอุทธรณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการชุดที่สองก็ได้

3. กรณีเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของคำชี้ขาดอาจแบ่งได้เป็น 2

กรณี คือ

3.1 กรณีคำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ

โดยหลักแล้ว ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อ ยกเลิกคำชี้ขาด แต่เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติ ก็อาจจะต้องดำเนินการในศาลตามปกติเพื่อให้มี คำตัดสินแสดงสิทธิ (declaratory judgement) โดยสามารถดำเนินการดังกล่าวต่อศาลได้ โดยไม่จำกัดเวลา

3.2 กรณีคำชี้ขาดถูกคัดค้าน

คู่กรณีอาจจะคัดค้านคำชี้ขาดเพื่อขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ เมื่อมีเหตุตามกฎหมาย

3.7 ประเทศสวีเดนและนอร์เวย์

ประเทศสวีเดนและนอร์เวย์มีกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ 2 ส่วน คือ

ก. กรณีการอนุญาโตตุลาการในประเทศ บัญญัติอยู่ในข้อตกลงระหว่างรัฐเพื่อ

รวมตัวกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของแต่ละรัฐเข้าด้วยกัน และไม่ใช้กฎหมายฉบับเดียวกันตั้งแต่ปี ค.ศ.1969 ซึ่งได้รับการรับรองจากสหประชาชาติ (International Arbitration Convention 1969) (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "Concordat")

ข. กรณีการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ บัญญัติอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศเอกชน (The Swiss Private International Law Act) ค.ศ. 1987 (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "the Act") the Act มาตรา 176 (1) กำหนดให้นำบทบัญญัติใน Chapter 12 (การอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ) มาใช้บังคับกับการอนุญาโตตุลาการที่มีสถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการ (the seat of the arbitral tribunal) ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และอย่างน้อยที่สุดคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้มีภูมิลำเนา หรือที่อยู่ตามปกติในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในเวลาที่ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการ อย่างไรก็ตามบทบัญญัติใน Chapter 12 (การอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ) จะไม่นำมาใช้บังคับในกรณีที่คู่กรณีได้ตกลงละทิ้งเรื่องการใช้บทบัญญัติใน Chapter 12 เป็นลายลักษณ์อักษร และได้ตกลงให้ใช้บทบัญญัติตาม cantonal law เรื่องวิธีพิจารณาในสิ่งหนึ่งซึ่งเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ (the Act มาตรา 176 (2))

สถานที่ทำการอนุญาโตตุลาการ (the seat of the arbitral tribunal) จะถูกกำหนดโดยคู่กรณี หรือโดยสถาบันการอนุญาโตตุลาการที่กำหนดโดยคู่กรณี หรือในกรณีที่ไม่มี การกำหนดทั้งสองกรณีดังกล่าว ก็จะถูกกำหนดโดยอนุญาโตตุลาการ (the Act มาตรา 176 (3))

3.7.1 การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

3.7.1.1 การแก้ไขและการตีความคำชี้ขาด

The Act ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขและการตีความคำชี้ขาด ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวจะเป็นไปตามข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีพิจารณาที่นำมาใช้ในการพิจารณา

Concordat มาตรา 38 (h) บัญญัติเกี่ยวกับการยกเลิกคำชี้ขาดในกรณีที่ คำสั่ง (คำชี้ขาดในส่วนที่ใช้บังคับ) ไม่สามารถเข้าใจได้ หรือขัดแย้งกัน อย่างไรก็ตาม ตาม Concordat แล้ว คู่กรณีไม่สามารถร้องขอให้ตีความคำชี้ขาด

โดยทั่วไปแล้ว คำชี้ขาดไม่ควรจะมีเนื้อหาที่ขัดแย้งกัน หรือคลุมเครือ ดังนั้น อนุญาโตตุลาการควรจะต้องมีอำนาจแก้ไขความผิดพลาดเกี่ยวกับการพิมพ์ หรือความผิดพลาดเกี่ยวกับงานเสมียน (clerical mistake) เช่น การคำนวณผิดพลาด เป็นต้น (Briner, 1997 : Switzerland - 25)

3.7.1.2 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

ตาม the Act และ Concordat ไม่ได้มีบัญญัติเกี่ยวกับปัญหาในกรณี ที่อนุญาตตุลาการไม่ได้ชี้ขาดข้อพิพาทประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อนุญาตตุลาการจะทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้หรือไม่ แต่ถ้าผู้กรณีได้ตกลงมอบอำนาจให้อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ อนุญาตตุลาการก็มีสิทธิดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้กรณีอาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ในกรณีที่ คณะอนุญาตตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดหรือเรียกฟ้องหรือไต่สวนใหม่ (the Act มาตรา 190 (2) (c) และ Concordat มาตรา 36 (c))

ตาม Concordat มาตรา 39 ศาลที่มีอำนาจพิจารณาเรื่องการยกเลิกคำชี้ขาด อาจส่งคำชี้ขาดไปยังคณะอนุญาตตุลาการ และกำหนดระยะเวลาเพื่อการแก้ไข หรือเพิ่มเติมคำชี้ขาด (supplementation of the award) ในกรณีที่ไม่อนุญาตตุลาการไม่ได้แก้ไข หรือเพิ่มเติมคำชี้ขาดภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลที่มีอำนาจทำคำพิพากษาเกี่ยวกับการยกเลิกคำชี้ขาด อาจจะยกเลิกคำชี้ขาดจำนวนมากสาเหตุจากการยกเลิกคำชี้ขาดมีพยานหลักฐานที่ดี (Concordat มาตรา 40) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาคancelคำชี้ขาดเป็นผู้พิพากษาของรัฐ (a state judge) ที่เป็นสถานที่ทำการอนุญาตตุลาการ วิธีพิจารณาที่ใช้บังคับกับการยกเลิกคำชี้ขาด คือ cantonal laws ที่เกี่ยวข้อง (Briner, 1997 : Switzerland – 25 – 26)

3.7.2 การจดทะเบียนคำชี้ขาด

ผู้กรณีไม่มีหน้าที่ที่จะต้องนำคำชี้ขาดไปจดทะเบียนกับเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ (the Act มาตรา 193 (1) และ Concordat มาตรา 35 (5)) อนุญาตตุลาการจะต้องนำคำชี้ขาดไปจดทะเบียนกับ the High Court ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีแห่งของสถานที่ทำการอนุญาตตุลาการ ผู้กรณีอาจจะตกลงสมัครใจในการจดทะเบียนคำชี้ขาดกับศาลก็ได้ (Concordat มาตรา 35(5)) ทั้ง the Act และ Concordat ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาการจดทะเบียนคำชี้ขาด (Briner , 1997 : Switzerland – 28)

3.7.3 อำนาจบังคับและการบังคับตามคำชี้ขาด (Executory Force and Enforcement of the Award)

คำชี้ขาดถึงที่สุดนับตั้งแต่วันที่แจ้งให้คู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาด (the Act มาตรา 190 (1)) และตาม Concordat คำชี้ขาดถึงที่สุดในวันที่แจ้งให้คู่กรณีทราบถึงคำชี้ขาดเช่นกัน
 ๓) เอกสารสะดวกในการบังคับตามคำชี้ขาด ก็สามารถขอหนังสือรับรองการบังคับตามคำชี้ขาด (a certificate of enforceability) ได้จากศาล (the Act มาตรา 193 (2) และ Concordat มาตรา 44)

หนังสือรับรองการบังคับตามคำชี้ขาดเป็นเพียงการรับรองความถูกต้องโดยผู้พิพากษาของศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำการอนุญาตโดยศาลว่าการว่าคำชี้ขาดถึงที่สุดและผูกมัดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาภายใน cantonal นั้น

The Act มาตรา 193 (3) ยังกำหนดอีกว่า เมื่อมีคำร้องขอของคู่กรณี คณะอนุญาตโดยศาลจะต้องรับรองว่าคำชี้ขาดได้ทำขึ้นตามบทบัญญัติของ the Act โดยการรับรองดังกล่าวจะมีผลเหมือนกับ การจดทะเบียนคำชี้ขาด (the deposit of the award)

หนังสือรับรองการบังคับตามคำชี้ขาดจะต้องแยกจากการบังคับตามคำชี้ขาด หนังสือรับรองการบังคับตามคำชี้ขาดไม่ได้เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนในการบังคับตามคำชี้ขาด แต่เพียงสะดวกในการบังคับตามคำชี้ขาดเท่านั้น กรณีที่หนังสือรับรองการบังคับตามคำชี้ขาดได้มาโดยไม่ถูกต้อง ลูกหนี้สามารถคัดค้านในการบังคับตามคำชี้ขาดได้

3.7.4 การคัดค้านคำชี้ขาด

การคัดค้านคำชี้ขาดนั้นสามารถแยกพิจารณาได้ 2 ประการ คือ

- ก. การคัดค้านคำชี้ขาดโดยตรง ซึ่งประกอบด้วย การยกเลิกคำชี้ขาด และการทบทวนคำชี้ขาด
- ข. การคัดค้านคำชี้ขาดโดยอ้อม กล่าวคือ การคัดค้านระหว่างขั้นตอนการบังคับตามคำชี้ขาด

3.7.4.1 การอุทธรณ์คำชี้ขาด

การอุทธรณ์ตามปกติทั่วไปต่อศาลเกี่ยวข้องกับข้อโต้แย้ง และการนั่งพิจารณาคดีของอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายนั้นเป็นไปไม่ได้ การอุทธรณ์คำชี้ขาดต่ออนุญาโตตุลาการนั้นสามารถกระทำได้เฉพาะกรณีที่มีข้อบังคับการอนุญาโตตุลาการที่ใช้บังคับนั้นกำหนดให้กระทำได้

3.7.4.2 การเยียวยาเกี่ยวกับกรณีการอนุญาโตวินิจฉัยบังคับตามคำชี้ขาด

คำตัดสินของศาลที่อนุญาโต หรือปฏิเสถการบังคับตามคำชี้ขาดที่ำขึ้นในประเภทของอิตเซอร์แลนดนั้น โดยทั่วไปแล้วสามารถอุทธรณ์ต่อศาลสูงได้ตามลำดับ

3.7.4.3 การยกเลิกคำชี้ขาด

3.7.4.3.1 ข้อความเบื้องต้น

ตาม the Act นั้น มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการอนุญาโตตุลาการ 2 ประการ คือ (Briner, 1997: Switzerland – 31)

1. กำหนดให้ศาลสูงสุดของสหพันธรัฐเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณากการยกเลิกคำชี้ขาด
2. คู่กรณีสามารถตกลงละสิทธิในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมดหรือบางส่วน

3.7.4.3.2 เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

โดยทั่วไปแล้ว คู่กรณีฝ่ายที่แพ้คดีพยายามจะหลีกเลี่ยงการบังคับตามคำชี้ขาด การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้นจะเป็นผลให้ทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด โดยในกรณีดังกล่าวนี้ ศาลจะออกคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำชี้ขาด (Concordat มาตรา 38)

เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเฉพาะตาม the Act

1. เมื่อคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (the Act มาตรา 190 (2)(e))

เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเฉพาะตาม Concordat

1. เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการตัดสินให้คู่กรณีฝ่ายใด ได้รับบางสิ่งมากกว่า หรือนอกเหนือที่เรียกร้องโดยไม่มีอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย (มาตรา 36 (e))

2. เมื่อคำชี้ขาดทำขึ้นตามอำเภอใจโดยไม่มีเหตุผล เนื่องจากคำชี้ขาดอยู่บนพื้นฐานของการค้นคว้าที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำคู่ความอย่างชัดเจน หรือเป็นคำชี้ขาดที่ขัดต่อกฎหมาย หรือความยุติธรรมตามธรรมชาติอย่างชัดเจน (มาตรา 36 (f))
3. เมื่ออนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดหลังจากที่สิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดในการทำคำชี้ขาด (มาตรา 36 (g))
4. เมื่อเงื่อนไขตามมาตรา 33 (ซึ่งเกี่ยวกับรูปแบบ และเนื้อหาของคำชี้ขาด) ไม่ได้รับการปฏิบัติตาม หรือคำสั่งในคำชี้ขาดในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้บังคับไม่สามารถจะเข้าใจได้ หรือขัดแย้งกัน (มาตรา 36 (h))
5. เมื่อค่าธรรมเนียมอนุญาตตุลาการ ซึ่งกำหนดโดยคณะอนุญาตตุลาการมากเกินไปอย่างชัดเจน (มาตรา 36 (i))

เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดที่กำหนดไว้ทั้งใน the Act และ Concordat

1. เมื่ออนุญาตตุลาการผู้หนึ่งผู้เดียวในการอนุญาตตุลาการไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง หรือคณะอนุญาตตุลาการไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง (the Act มาตรา 190 (2) (e) และ Concordat มาตรา 38 (a))
2. เมื่ออนุญาตตุลาการได้วินิจฉัยเรื่องการมี หรือไม่มีอำนาจพิจารณาของตนโดยไม่ชอบ (the Act มาตรา 190 (2)(b) และ Concordat มาตรา 36 (b))
3. เมื่ออนุญาตตุลาการตัดสินเกินกว่าข้อเรียกร้องที่เสนอให้พิจารณา หรือไม่ได้ตัดสินข้อเรียกร้องข้อใดข้อหนึ่งที่คู่กรณีได้เสนอให้พิจารณา (the Act มาตรา 190 (2)(c) และ Concordat มาตรา 36 (c))
4. เมื่อคู่กรณีไม่ได้รับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน หรือสิทธิในการรับฟังการพิจารณาในระหว่างการพิจารณาแบบกล่าวหาไม่ได้รับการปฏิบัติตาม (the Act มาตรา 190 (2)(d) และ Concordat มาตรา 36 (d))

การสงวนไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชนทำให้ผู้พิพากษาสามารถไม่ใช้กฎหมายต่างประเทศ ถ้าหากว่าผลที่แท้จริงของการใช้กฎหมายดังกล่าวขัดกับจิตวิญญาณ (spirit) ของกฎหมายของประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ถ้าหากการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดสามารถกระทำได้โดยอาศัยเหตุตามที่กำหนดใน the Act มาตรา 190 (2) (a) ถึง (d) แล้ว ก็ไม่สามารถอาศัยการที่คำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนตาม the Act มาตรา 190 (2)(e) มาเป็นเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ ดังนั้น แนวโน้มในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเนื่องจากคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนมักจะเป็นการคัดค้านคำชี้ขาดในลักษณะเสริม

3.7.4.3.3 วิธีดำเนินการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด

ตาม the Act มาตรา 191 (1) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาเรื่องการยกเลิกคำชี้ขาด คือ ศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ (the Federal Supreme Court)

ตาม the Act มาตรา 191 (2) ให้อำนาจผู้กระทำความผิดของผู้พิพากษา Cantonal (the Cantonal Court) ที่มีอำนาจเหนือสถานที่ทำการอนุญาตโดยตุลาการมีอำนาจพิจารณาตัดสินแทนศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายไม่ได้มีภูมิลำเนา ที่อยู่ตามปกติ หรือสถานที่ประกอบธุรกิจในประเทศอิตเซอร์แลนด์ ผู้กระทำความผิดจะกำหนดในสัญญาอนุญาตโดยชัดแจ้ง หรือทำความตกลงในภายหลังโดยชัดแจ้ง ละสิทธิการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด หรือจำกัดเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเพียงบางข้อ หรือหลายข้อก็ได้ (the Act มาตรา 192 (1))

ข้อบังคับเกี่ยวกับการพิจารณา

1. หลักเกณฑ์ตาม the Act

โดยทั่วไปแล้วการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้นอาจจะเสนอต่อศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ (the Federal Supreme Court) และนำบทบัญญัติตาม the Federal Judicial Organization Act ที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์ตามกฎหมายมหาชน (public law appeal) มาใช้บังคับเกี่ยวกับการพิจารณาการยกเลิกคำชี้ขาด (the Act มาตรา 191 (1))

การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดต้องเสนอกายใน 30 วัน นับจากวันที่แจ้งให้ทราบถึงคำชี้ขาด ตาม the Federal Judicial Organization Act ไม่อนุญาตให้ยื่นคำร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดหลังจากที่สิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าวแล้ว (Briner, 1997 : Switzerland - 34)

การอุทธรณ์ตามกฎหมายมหาชน (the public law appeal) ไม่เป็นเหตุ
 ทูลเกล้าฯ ถวายตามคำชี้ขาด อย่างไรก็ตาม ถ้ามีคำร้องขอจากคู่กรณีซึ่งร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด
 ประธานแผนกในศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ อาจจะต้องให้มีการทูลเกล้าฯ ถวายตามคำชี้ขาดเท่าที่
 จำเป็นเพื่อการรักษาสถานะของข้อเท็จจริง หรือเพื่อป้องกันผลประโยชน์ที่อาจจะถูกกระทบ
 กระเทือน (The Federal Judicial Organization Act มาตรา 94) ในวิธีการอุทธรณ์ตาม
 กฎหมายมหาชนเพื่อคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตโดยตุลาการนั้น ศาลสูงสุดของ
 สหพันธรัฐจะอนุญาตให้ทูลเกล้าฯ ถวายตามคำชี้ขาดเฉพาะในกรณีที่เป็นข้อยกเว้นจริง ๆ เท่านั้น
 (Briner, 1997 : Switzerland - 35)

ในวิธีการอุทธรณ์ตามกฎหมายมหาชนนั้น ไม่สามารถทำการพิจารณา
 การยกเลิกคำชี้ขาดโดยรวบรัดโดยปราศจากเอกสารโดยสรุป (brief) จากฝ่ายที่ถูกเรียกฟ้อง
 (Respondent) หลังจากที่ได้มีการแลกเปลี่ยนเอกสารโดยสรุป และมักจะไม่มีการเปิดความ
 ด้วยปากของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ศาลอาจจะพิพากษายกคำร้อง หรือยอมรับคำร้องขอให้ยกเลิก
 คำชี้ขาด ถ้าศาลพิพากษายอมรับคำร้อง คำชี้ขาดก็จะถูกยกเลิก (Briner, 1997 : Switzerland -
 35)

2. การละสิทธิการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตาม the Act

ตาม the Act มาตรา 192 (1) คู่กรณีอาจจะตกลงละสิทธิในการร้อง
 ขอให้ยกเลิกคำชี้ขาด หรือยกเว้นเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเหตุใดเหตุหนึ่ง หรือหลาย ๆ
 เหตุที่กำหนดไว้ใน the Act มาตรา 190 (2) โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

2.1 คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่ได้มีภูมิลำเนา หรือที่อยู่ตามปกติ
 หรือสถานประกอบการในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

2.2 การละสิทธิการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดนั้น จะต้อง
 กำหนดโดยชัดแจ้งในสัญญาอนุญาตโดยตุลาการ หรือโดยข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง

3. การคัดค้านต่อ the Cantonal Judge แทนศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ

ตาม the Act มาตรา 191 (2) ให้อำนาจแก่คู่กรณีที่จะตกลงร่วมกันให้

the Cantonal Judge ที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ทำการอนุญาตตุลาการตัดสินแทนศาลสูงสุดของสหพันธรัฐ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณานั้น จะใช้วิธีพิจารณายี่เกี่ยวกับการอุทธรณ์ตามกฎหมายมหาชน

the Act มาตรา 191 (2) ระบุไว้คำตัดสินของ the Cantonal Judge ถึงที่สุด คู่กรณีไม่สามารถจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยยื่นต่อศาลสูงสุดของสหพันธรัฐได้อีก (Briner, 1997 : Switzerland - 36)

4. หลักเกณฑ์การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดตาม Concordat

ตาม Concordat มาตรา 36 คู่กรณีอาจจะร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ โดยจะต้องร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยรูปแบบและวิธีพิจารณานั้นเป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายวิธีพิจารณาของรัฐ (Cantonal Procedure Law) การร้องขอจะต้องทำเป็นหนังสือ และจะต้องบรรยายเกี่ยวกับการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยละเอียด

การร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดจะต้องเสนอต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายใน 30 วัน นับจากวันที่แจ้งให้ทราบถึงคำชี้ขาด (Concordat มาตรา 37) คำตัดสินของศาล Cantonal สามารถเสนอต่อศาลสูงสุดของสหพันธรัฐได้อีกหากว่าคำตัดสินของศาล Cantonal ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของ Concordat

3.7.4.4 การทบทวนคำชี้ขาด

the Act ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์โดยเฉพาะที่ใช้บังคับในการทบทวน (review) คำชี้ขาดโดยผู้พิพากษาที่มีอำนาจ ตาม Concordat มาตรา 41 การร้องขอให้ทบทวนคำชี้ขาดนั้น สามารถทำได้โดยเหตุ 2 ประการ คือ

1. คำชี้ขาดได้ทำขึ้นโดยการกระทำซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของประเทศสวิตเซอร์แลนด์

2. อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดโดยไม่ได้พิจารณาถึงความสำคัญของข้อเท็จจริงที่มีอยู่ก่อนทำคำชี้ขาด หรือไม่ได้พิจารณาพยานหลักฐานที่สำคัญ และคู่กรณีไม่สามารถเสนอข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานต่ออนุญาตตุลาการในระหว่างกระบวนการพิจารณาค้นอนุญาตตุลาการ

ตาม Concordat มาตรา 42 การร้องขอให้ทบทวนคำชี้ขาดนั้น จะต้องเสนอต่อผู้พิพากษาที่มีเขตอำนาจภายใน 60 วัน นับจากวันที่คู่กรณีทราบเหตุที่จะขอให้ทบทวนคำชี้ขาดนั้น แต่ต้องไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำชี้ขาด และถ้าหากการร้องขอให้ทบทวนคำชี้ขาดประสบผลสำเร็จ ผู้พิพากษาที่มีเขตอำนาจจะส่งคดีไปให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาใหม่ (Concordat มาตรา 43) อนุญาโตตุลาการที่ถูกห้ามไม่ให้พิจารณาคดีในต่างประเทศจะถูกเปลี่ยนไป และถ้าหากมีความจำเป็นก็อาจจะมีการกำหนด หรือแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการใหม่ (Concordat มาตรา 43 (2) และ (3))

ข้อสังเกต

1. เหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดอาจจะแปลงเป็นเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ และเหตุในการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ
2. การอุทธรณ์คำชี้ขาดต่ออนุญาโตตุลาการนั้นสามารถกระทำได้เฉพาะกรณีที่ยังบังคับการอนุญาโตตุลาการที่ยังบังคับกำหนดไว้กระทำได้

3.8 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการอยู่ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (Arbitration Act 1996)

3.8.1 การแก้ไขคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม (Correction of Award or Additional Award)

คู่กรณีสามารถตกลงเกี่ยวกับอำนาจของคณะอนุญาโตตุลาการที่จะแก้ไขคำชี้ขาด หรือทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ (Arbitration Act มาตรา 57 (1)) แต่ถ้าหากคู่กรณีไม่ได้ตกลงกันไว้ อนุญาโตตุลาการอาจจะดำเนินการต่อไปนี้โดยการเริ่มต้นของอนุญาโตตุลาการเอง หรือโดยการร้องขอของคู่กรณี (Arbitration Act มาตรา 57 (3)) คือ

1. แก้ไขคำชี้ขาด เพื่อเป็นการกำจัดความผิดพลาดเกี่ยวกับงานเขียน (clerical mistake) หรือความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือเพื่อทำให้คำชี้ขาดชัดเจน หรือกำจัดความไม่ชัดเจนในคำชี้ขาด

2. ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเรียกร้องใด ๆ ซึ่งรวมถึงข้อเรียกร้องเกี่ยวกับดอกเบี้ย หรือค่าใช้จ่ายที่ได้เสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการ แต่ข้อเรียกร้องดังกล่าวไม่ได้รับการวินิจฉัยชี้ขาด

ในการที่อนุญาโตตุลาการจะใช้อำนาจแก้ไขคำชี้ขาด หรือทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม นั้น จะต้องมีโอกาสแก่คู่กรณีอีกฝ่ายเสนอข้อต่อสู้ของตนด้วย

คู่กรณีจะต้องยื่นคำร้องขอให้แก้ไขคำชี้ขาดหรือทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมภายใน 28 วัน นับจากวันที่ทำคำชี้ขาด (the date of award) หรือระยะเวลาที่ยาวกว่าตามที่คู่กรณีได้ตกลงกัน (Arbitration Act มาตรา 57 (4)) โดยอนุญาโตตุลาการจะต้องแก้ไขคำชี้ขาดให้เสร็จภายใน 28 วัน นับจากวันที่อนุญาโตตุลาการได้รับคำร้องขอจากคู่กรณี หรือในกรณีที่อนุญาโตตุลาการได้เริ่มดำเนินการโดยตนเองก็จะต้องแก้ไขคำชี้ขาดให้เสร็จภายใน 28 วัน นับจากวันที่ทำคำชี้ขาด แต่ทั้งสองกรณีดังกล่าวนี้ ระยะเวลาในการแก้ไขคำชี้ขาดอาจจะยาวนานตามที่คู่กรณีได้ตกลงกัน (Arbitration Act มาตรา 57 (5)) ส่วนการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมนั้น อนุญาโตตุลาการจะต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน 56 วัน นับจากวันที่ทำต้นฉบับคำชี้ขาด หรือระยะเวลาที่ยาวขึ้นตามที่คู่กรณีได้ตกลงกัน (Arbitration Act มาตรา 57 (6))

3.8.2 ผลของคำชี้ขาด (Effect of Award)

เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการได้ทำคำชี้ขาดตามสัญญาอนุญาโตตุลาการแล้ว คำชี้ขาดที่ทำขึ้นจะถึงที่สุด และผูกมัดคู่กรณีทั้งสองฝ่าย เว้นแต่คู่กรณีจะได้ตกลงเป็นอย่างอื่น (Arbitration Act มาตรา 58 (1)) แต่จะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีในการคัดค้านคำชี้ขาดโดยการอุทธรณ์ หรือการร้องขอให้ทบทวนคำชี้ขาดตามบทบัญญัติของกฎหมาย (Arbitration Act มาตรา 58 (2))

3.8.3 การบังคับตามคำชี้ขาด (Enforcement of the Award)

เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการได้ทำคำชี้ขาดและคำชี้ขาดดังกล่าวได้รับการอนุญาตจากศาล

แล้ว คำชี้ขาดดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ (Arbitration Act มาตรา 66 (1))

ศาลจะไม่อนุญาตให้บังคับตามคำชี้ขาดในกรณีที่มีบุคคลที่คัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาด แสดงให้เห็นว่า คณะอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจในการทำคำชี้ขาด (Arbitration Act มาตรา 66 (3))

3.8.4 การคัดค้านคำชี้ขาด

3.8.4.1 การคัดค้านเกี่ยวกับอำนาจของอนุญาโตตุลาการ

3.8.4.2 การคัดค้านคำชี้ขาดกรณีการมีระเบียบอย่างร้ายแรง

3.8.4.3 การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย

3.8.4.4 บทบัญญัติที่ไม่เต็มกรณีในการคัดค้าน หรือการอุทธรณ์คำชี้ขาด

3.8.4.5 ผลของคำสั่งการคัดค้านคำชี้ขาด หรือการอุทธรณ์คำชี้ขาด

3.8.4.6 การเสียสิทธิในการคัดค้าน

3.8.4.1 การคัดค้านเกี่ยวกับอำนาจของอนุญาโตตุลาการ

คู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจยื่นคำร้องต่อศาลในกรณี ดังต่อไปนี้ (Arbitration Act มาตรา 67 (1))

3.8.4.1.1 การคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับอำนาจ พิจารณาที่จำเป็นของอนุญาโตตุลาการ (substantive jurisdiction)

ตาม Arbitration Act มาตรา 30 เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะตัดสินอำนาจพิจารณาที่จำเป็นของตนเกี่ยวกับ

1. สัญญาอนุญาโตตุลาการสมบูรณ์หรือไม่
2. อนุญาโตตุลาการได้รับการแต่งตั้งโดยชอบหรือไม่
3. ข้อพิพาทที่ได้เสนอไว้จะรับโดยการอนุญาโตตุลาการนั้น เป็น

ไปตามสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือไม่

3.8.4.1.2 การร้องขอคำสั่งซึ่งประกาศว่าเนื้อหาของคำชี้ขาดไม่มีผล บังคับทั้งหมด หรือบางส่วนเพราะว่าอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณาที่จำเป็น

คู่กรณีที่ยื่นคำร้องดังกล่าวข้างต้นจะต้องแจ้งเรื่องการยื่นคำร้องไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และคณะอนุญาโตตุลาการด้วย คู่กรณีอาจจะเสียสิทธิในการคัดค้านได้ (ตาม Arbitration Act มาตรา 70 ซึ่งเป็นกรณีที่คู่กรณีที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาที่เป็นเหตุในการยื่นคำร้องแต่ไม่ได้คัดค้านไว้) และสิทธิในการยื่นคำร้องข้างต้นนั้นถูกจำกัดตาม Arbitration Act มาตรา 70 (2) กล่าวคือ ในการยื่นคำร้องดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้ผ่านกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือการทบทวนคำชี้ขาดที่สามารถทำได้ และการแก้ไขหรือการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม และตาม Arbitration Act มาตรา 70 (3) การยื่นคำร้องนั้นจะต้องกระทำภายใน 28 วัน นับตั้งแต่วันที่ทำคำชี้ขาด หรือในกรณีที่ไม่มีกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ หรือการทบทวน (review) คำชี้ขาด นับตั้งแต่วันที่ผู้ที่จะยื่นคำร้องได้ทราบถึงผลการพิจารณาในการอุทธรณ์ หรือการทบทวนคำชี้ขาด

คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะดำเนินการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการต่อไป และทำคำชี้ขาดฉบับเดิมในกรณีที่การยื่นคำร้องต่อศาลเกี่ยวข้องกับอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการซึ่งไม่ได้มีขีดจำกัด (Arbitration Act มาตรา 67 (2)) ในการยื่นคำร้องคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาที่จำเป็นของอนุญาโตตุลาการนั้น ศาลอาจจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ (Arbitration Act มาตรา 67 (3))

- ยืนยันตามคำชี้ขาด
- เปลี่ยนแปลงคำชี้ขาด
- ยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วน

ในการอุทธรณ์คำตัดสินของศาลในกรณีข้างต้นนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน (Arbitration Act มาตรา 67 (4))

3.8.4.2 การคัดค้านคำชี้ขาดกรณีการผิดพลาดอย่างร้ายแรง (serious mistake)

คู่กรณีในกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ อาจจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อคัดค้านคำชี้ขาดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอันมีสาเหตุเนื่องจากการซึ่งผิดพลาดอย่างร้ายแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อคณะอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณา หรือคำชี้ขาด (Arbitration Act มาตรา 68 (1))

คู่กรณีที่ยื่นคำร้องดังกล่าวข้างต้นจะต้องแจ้งเรื่องการยื่นคำร้องต่อคู่กรณีอีกฝ่าย และคณะกรรมการตุลาการด้วย คู่กรณีอีกฝ่ายจะเสียสิทธิในการคัดค้านได้ (ตาม Arbitration Act มาตรา 70 ซึ่งเป็นกรณีที่คู่กรณีที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาที่เป็นเหตุในการยื่นคำร้องแต่ไม่ได้คัดค้านไว้) และสิทธิในการยื่นคำร้องข้างต้นนั้นถูกจำกัดตาม Arbitration Act มาตรา 70 (2) และมาตรา 70 (3) กล่าวคือ ตามมาตรา 70 (2) ในการยื่นคำร้องข้างต้นได้นั้นต้องได้ผ่านกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ หรือการทบทวนคำชี้ขาดที่สามารถทำได้ และการแก้ไขคำชี้ขาดหรือการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม และตามมาตรา 70 (3) การยื่นคำร้องนั้นจะต้องกระทำภายใน 28 วัน นับตั้งแต่วันที่ทำคำชี้ขาด หรือในกรณีที่มีกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือการทบทวนคำชี้ขาด นับตั้งแต่วันที่ผู้ที่จะยื่นคำร้องได้ทราบถึงผลการพิจารณาในการอุทธรณ์หรือการทบทวนคำชี้ขาด

การผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หมายถึงการผิดระเบียบอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ซึ่งศาลพิจารณาค่าเป็นเหตุให้ หรือจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างมากต่อผู้ยื่นคำร้อง (Arbitration Act มาตรา 68 (2))

1. คณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา 33 Arbitration Act (หน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปของคณะอนุญาโตตุลาการ)
2. คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยเกินขอบอำนาจ (กรณีอื่นนอกจากการวินิจฉัยเกินขอบอำนาจพิจารณาที่จำเป็นตามมาตรา 67)
3. คณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวิธีพิจารณาที่คู่กรณีได้ตกลงกัน
4. คณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททั้งหมดที่เสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการ
5. คณะอนุญาโตตุลาการใด หรือสถาบันอนุญาโตตุลาการอื่น หรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา หรือคำชี้ขาดได้กระทำการเกินอำนาจ
6. ความไม่ชัดเจน หรือความคลุมเครือเกี่ยวกับผลของคำชี้ขาด
7. คำชี้ขาดเกิดจากกษัตริย์ขอ หรือคำชี้ขาด หรือวิธีการได้มาซึ่งคำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน
8. คำชี้ขาดทำขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามแบบที่กำหนด
9. การผิดระเบียบใด ๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือในคำชี้ขาด

ซึ่งถูกยอมรับโดยคณะอนุญาโตตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการคนหนึ่งคนใด หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาหรือคำชี้ขาด

ตาม Arbitration Act มาตรา 68 (3) ถ้าปรากฏว่าการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง มีผลกระทบต่อคณะอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณา หรือคำชี้ขาด ศาลอาจจะ

- ส่งคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วนไปให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา

ใหม่

- ยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วน
- ประกาศว่าคำชี้ขาดไม่มีผลบังคับทั้งหมด หรือบางส่วน

ศาลจะไม่ใช้อำนาจยกเลิกคำชี้ขาด หรือประกาศว่าคำชี้ขาดไม่มีผลบังคับไปว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่ศาลจะพอใจว่าไม่เหมาะสมที่จะส่งคำชี้ขาดไปให้คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาใหม่

การอุทธรณ์คำตัดสินของศาลในกรณีข้างต้นนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน (Arbitration Act มาตรา 68 (4))

3.8.4.3 การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย

เว้นแต่คู่กรณีจะได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น คู่กรณีในกระบวนการพิจารณานั้น อนุญาโตตุลาการอาจจะอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคำชี้ขาดที่สร้างขึ้น โดยคู่กรณีที่ยื่นอุทธรณ์จะต้องแจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และคณะอนุญาโตตุลาการทราบด้วย ข้อตกลงระหว่างคู่กรณีที่ไม่ให้ระบุเหตุผลในคำชี้ขาดไม่ได้ถือว่าเป็นกรณีที่สามารถอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อกฎหมาย (Arbitration Act มาตรา 69 (1))

โดยหลักแล้ว การอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อกฎหมายนั้น ไม่สามารถทำได้ เว้นแต่คู่กรณีทุกฝ่ายตกลงให้สามารถอุทธรณ์ได้ หรือได้รับอนุญาตจากศาล (Arbitration Act มาตรา 69 (2)) และสิทธิในการอุทธรณ์นั้นจะถูกจำกัดตามมาตรา 70 (2) และ มาตรา 70 (3) ด้วย กล่าวคือ ตามมาตรา 70 (2) ในการอุทธรณ์นั้นจะต้องได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณารับ อนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือการทบทวนคำชี้ขาดที่สามารถทำได้ และการแก้ไขหรือ การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม และตามมาตรา 70 (3) การยื่นอุทธรณ์ต้องกระทำภายใน 28 วัน นับ ตั้งแต่วันที่ทำคำชี้ขาด หรือหากเป็นกรณีที่มีกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือการทบท

ทวนคำชี้ขาด นับตั้งแต่วันที่ผู้ที่จะยื่นอุทธรณ์ได้ทราบผลการพิจารณาในการอุทธรณ์หรือการทบทวนคำชี้ขาด

ตาม Arbitration Act มาตรา 69 (3) นั้น ในการที่ศาลจะอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายนั้นศาลจะต้องพอใจว่า

1. การตัดสินในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือมากกว่า

2. เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ได้ร้องขอให้คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาด

3. เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์การรับฟังข้อเท็จจริงในคำชี้ขาดแล้ว

3.1 คำตัดสินของคณะอนุญาโตตุลาการในปัญหาข้อเท็จจริงผิดพลาดอย่างชัดเจน หรือ

3.2 ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (general public importance) และคำตัดสินของคณะอนุญาโตตุลาการทำให้เกิดข้อสงสัยอย่างมาก และ

4. ทั้ง ๆ ที่มีข้อตกลงของคู่กรณีไว้ระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ แต่จะเป็นธรรมและเหมาะสมที่จะให้ศาลตัดสินในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

ศาลจะตัดสินคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยไม่ฟังพิจารณาเห็นแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจะต้องมีการนั่งพิจารณา (Arbitration Act มาตรา 69 (5))

ในการอุทธรณ์คำตัดสินของศาลกรณีการอุทธรณ์คำชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน (Arbitration Act มาตรา 69 (6))

ตาม Arbitration Act มาตรา 69 (7) นั้น ในการอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคำชี้ขาดที่ทำขึ้นนั้น ศาลอาจมีคำสั่งดังต่อไปนี้

- ยืนยันตามคำชี้ขาด
- เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำชี้ขาด
- ส่งคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วนไปให้คณะอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาการตัดสินของศาลอีกครั้ง

- ยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วน

ศาลจะไม่ใช้อำนาจยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วน เว้นแต่จะเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า จะเป็นการไม่เหมาะสมที่จะส่งคำชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายไปให้คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาอีกครั้ง

คำตัดสินของศาลเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมายจะต้องทำเป็นคำพิพากษาของศาล เพื่อวัตถุประสงค์ในการอุทธรณ์ต่อไป แต่ในการอุทธรณ์ต่อไปนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน โดยศาลจะอนุญาตก็ต่อเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวมีความสำคัญ หรือมีเหตุผลพิเศษอย่างอื่นที่ควรจะได้รับพิจารณาโดยศาลอุทธรณ์ (Arbitration Act มาตรา 69 (8))

3.8.4.4 บทบัญญัติเพิ่มเติมกรณีการคัดค้าน หรือการอุทธรณ์คำชี้ขาด

บทบัญญัติตาม Arbitration Act มาตรา 70 นำไปปรับใช้กับมาตรา 67 (การคัดค้านเรื่องอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ) , มาตรา 68 (การคัดค้านกรณีการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง) หรือมาตรา 69 (การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย) ด้วย

โดยทั่วไปแล้ว การยื่นคำร้องคัดค้านอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ , การผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หรือการอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย ไม่อาจจะเสนอต่อศาลได้ เว้นแต่ผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้ยื่นอุทธรณ์ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้แล้ว (Arbitration Act มาตรา 70 (2))

1. การอุทธรณ์ หรือการทบทวนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่สามารถทำได้
2. การแก้ไขตามมาตรา 57 ที่สามารถทำได้ (การแก้ไขคำชี้ขาด หรือการทบทวนคำชี้ขาดเพิ่มเติม)

การยื่นคำร้องคัดค้านอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หรือการยื่นอุทธรณ์ จะต้องกระทำภายใน 28 วัน นับจากวันที่ทำคำชี้ขาด (the date of the award) แต่หากมีการดำเนินการระงับการพิจารณารับอนุญาตอนุญาโตตุลาการโดยการอุทธรณ์ หรือการทบทวนคำชี้ขาด นับจากวันที่ผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้อุทธรณ์ได้รับแจ้งผลของการดำเนินการระงับการพิจารณาดังกล่าว (Arbitration Act มาตรา 70 (3))

ตาม Arbitration Act มาตรา 70 (4) นั้น ในการยื่นคำร้องคัดค้านอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หรือการยื่นอุทธรณ์นั้น หากปรากฏต่อศาลว่าคำชี้ขาด

1. ไม่ได้ระบุเหตุผลของอนุญาโตตุลาการ หรือ
2. ไม่ได้แสดงรายละเอียดของเหตุผลของคณะอนุญาโตตุลาการที่เพียงพอที่ทำให้ศาลสามารถพิจารณาคำร้องดังกล่าวข้างต้น หรืออุทธรณ์ได้อย่างถูกต้อง

ศาลอาจจะสั่งให้คณะอนุญาโตตุลาการระบุเหตุผลของคำชี้ขาด โดยมีรายละเอียดที่เพียงพอก็ได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งในกรณีนี้ ศาลอาจจะมีคำสั่งเพิ่มเติมซึ่งศาลเห็นว่าเหมาะสมกับค่าธรรมเนียมในการอนุญาโตตุลาการที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการมีคำสั่งดังกล่าว (Arbitration Act มาตรา 70 (5))

ตาม Arbitration Act มาตรา 70 (6) ศาลอาจจะสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้อุทธรณ์จัดหาหลักประกันสำหรับค่าใช้จ่ายในการยื่นคำร้องคัดค้านอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หรือการยื่นอุทธรณ์ และอาจจะสั่งยกคำร้อง หรือการอุทธรณ์ดังกล่าว ถ้าหากคำสั่งให้จัดหาหลักประกันไม่ได้รับการปฏิบัติตาม

อำนาจในการสั่งให้จัดหาหลักประกันนั้น ไม่สามารถนำมาใช้เนื่องจากเหตุที่ว่าผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้อุทธรณ์

1. เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีถิ่นที่อยู่โดยปกตินอกสหราชอาณาจักร หรือ
2. เป็นบริษัท หรือสมาคมที่จดทะเบียน หรือจัดตั้งตามกฎหมายของประเทศนอกสหราชอาณาจักร

ศาลอาจจะสั่งให้นำเงินที่อาจจะต้องชำระตามคำชี้ขาดมาวางศาล หรือหน่วยงานอื่น

ในระหว่างการศึกษาตัดสินเกี่ยวกับคำร้องขอกรณีอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง หรือการอุทธรณ์ และอาจจะสั่งยกเลิกคำร้องหรืออุทธรณ์ดังกล่าว ถ้าหากคำสั่งให้นำเงินมาวางศาล หรือหน่วยงานอื่นไม่ได้รับการปฏิบัติตาม (Arbitration Act มาตรา 70 (7))

3.8.4.5 ผลของคำสั่งการคัดค้านคำชี้ขาด หรือการอุทธรณ์คำชี้ขาด

บทบัญญัติตาม Arbitration Act มาตรา 70 ให้นำไปใช้ด้วยในกรณีที่ศาลมีคำสั่ง

ตามมาตรา 67, มาตรา 68 และมาตรา 69

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำชี้ขาดนั้น การเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำชี้ขาดดังกล่าวจะมีผลเป็นส่วนหนึ่งของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

กรณีที่ส่งคำชี้ขาดทั้งหมด หรือบางส่วนไปยังอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาใหม่ คณะอนุญาโตตุลาการจะทำคำชี้ขาดใหม่เกี่ยวกับคำชี้ขาดที่ถูกส่งมาไว้พิจารณาใหม่ภายใน 3 เดือน นับจากวันที่มีคำสั่งให้พิจารณาใหม่ หรือระยะเวลาที่ยาวขึ้น หรือสั้นลงตามที่ศาลได้สั่ง (Arbitration Act มาตรา 71 (3))

ในกรณีที่คำชี้ขาดถูกยกเลิก หรือถูกประกาศว่าไม่มีผลบังคับไม่ทั่วทั้งหมด หรือบางส่วน ศาลอาจจะสั่งด้วยอำนาจบัญญัติใด ๆ ที่คำชี้ขาดเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนในการก่อให้เกิดกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีที่มีสัญญาอนุญาโตตุลาการใช้บังคับ ไม่มีผลบังคับ (Arbitration Act มาตรา 71 (4))

ตาม Arbitration Act มาตรา 72 (2) บุคคลที่ถูกกล่าวหาเป็นคู่กรณีในกระบวนการพิจารณารับอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่ได้เข้าร่วมในกระบวนการพิจารณา มีสิทธิเหมือนคู่กรณีในกระบวนการพิจารณารับอนุญาโตตุลาการที่จะคัดค้านคำชี้ขาดโดย

1. ยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา 67 โดยเหตุที่อนุญาโตตุลาการขาดอำนาจพิจารณาที่จำเป็นซึ่งเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาดังกล่าว หรือ
2. ยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา 68 โดยเหตุการผิดระเบียบอย่างร้ายแรง ที่มีผลกระทบต่อบุคคลที่ถูกกล่าวหา

นอกจากนี้ ตาม Arbitration Act มาตรา 70 (2) (หน้าที่ในการดำเนินการกระบวนการพิจารณารับอนุญาโตตุลาการจรรยาบรรณที่เสนอจะร้องขอต่อศาล) ไม่นำมาใช้ในกรณีการคัดค้านข้างต้น

3.8.4.6 การเสียสิทธิในการคัดค้าน

ตาม Arbitration Act มาตรา 73 (1) ถ้าคู่กรณีตามกระบวนการพิจารณารับ

อนุญาโตตุลาการได้มีส่วนร่วม หรือกำลังมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาโดยปราศจากการคัดค้านอย่างใด ๆ ต่อไปนี้โดยทันที หรือภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการ หรือโดยบทบัญญัติใด ๆ ในกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ

1. คัดค้านว่าอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณาที่จำเป็น
2. คัดค้านว่ากระบวนการพิจารณาได้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้อง
3. คัดค้านว่าได้มีการไม่ปฏิบัติตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือ

บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ หรือ

4. คัดค้านว่าได้มีการนิรละเมิด ซึ่งมิมีผลกระทบต่อคณะ

อนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณา

คู่กรณีในกระบวนการพิจารณารับสัญญาอนุญาโตตุลาการไม่อาจจะทำการคัดค้านต่อคณะอนุญาโตตุลาการ หรือศาลในเวลาต่อมา เว้นแต่จะแสดงให้เห็นว่าในขณะที่มีส่วนร่วม หรือได้ดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีดังกล่าวไม่ได้รู้ และไม่สามารถจะพบเหตุในการคัดค้านโดยความพยายามตามสมควร

ตาม Arbitration Act มาตรา 73 (2) ในกรณีที่มีคณะอนุญาโตตุลาการตัดสินว่า คณะอำนาจพิจารณาที่จำเป็น และคู่กรณีในกระบวนการพิจารณารับสัญญาอนุญาโตตุลาการซึ่งควรจะได้สอบถามการตัดสินดังกล่าวของอนุญาโตตุลาการ

1. โดยการดำเนินกระบวนการพิจารณารับสัญญาอนุญาโตตุลาการโดยการอุทธรณ์ หรือการร้องขอให้ทบทุนคำชี้ขาดที่สามารถทำได้ หรือ
2. โดยการคัดค้านคำชี้ขาด

แต่คู่กรณีดังกล่าวไม่ได้สอบถามดังกล่าวข้างต้น หรือไม่ได้สอบถามดังกล่าวข้างต้นภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือในบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ คู่กรณีดังกล่าวก็ไม่อาจจะคัดค้านเรื่องอำนาจพิจารณาที่จำเป็นของอนุญาโตตุลาการในเวลาต่อมาด้วยเหตุที่เกี่ยวกับการตัดสินดังกล่าว

ข้อสังเกต

1. โดยทั่วไปแล้ว ก่อนที่คู่กรณีจะมีสิทธิยื่นคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้นั้น คู่กรณีจะต้องได้ดำเนินการร้องขอให้แก้ไขคำชี้ขาดหรือร้องขอให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม ตลอดจนได้ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ หรือการร้องขอให้ทบทุนคำชี้ขาดที่สามารถทำได้ก่อนแล้ว

2. ในกรณีที่คู่กรณีได้คัดค้านคำชี้ขาดนั้น นอกจากศาลจะมีอำนาจยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ศาลอาจจะมีคำสั่งยืนยันตามคำชี้ขาด หรือเปลี่ยนแปลงคำชี้ขาดก็ได้ และในบางกรณีก็อาจจะส่งคำชี้ขาดทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้สัญญาโตตุลาการพิจารณาใหม่ได้ ในส่งนี้มีผู้เขียนเห็นว่าตามกฎหมายแล้ว บทบาทของศาลที่มีต่อการสัญญาโตตุลาการนั้นยังคงมีอยู่มากพอสมควร

3. โดยหลักแล้ว การอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อกฎหมายนั้นไม่สามารถทำได้ เว้นแต่คู่กรณีทุกฝ่ายตกลงให้สามารถอุทธรณ์ได้ หรือได้รับอนุญาตจากศาล

3.9 UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985

3.9.1 การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาด และการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

3.9.1.1 การแก้ไขคำชี้ขาด

ในกรณีที่ปรากฏว่าในคำชี้ขาดมีความผิดพลาดในการคำนวณตัวเลข ความผิดพลาดเกี่ยวกับงานเขียน หรือความผิดพลาดเกี่ยวกับการพิมพ์ หรือความผิดพลาดในทำนองเดียวกัน คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อได้แจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้ว ก็อาจร้องขอต่อคณะกรรมการโตตุลาการให้แก้ไขความผิดพลาดดังกล่าวข้างต้นได้ โดยจะต้องร้องขอภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด เว้นแต่คู่กรณีจะได้ตกลงกำหนดระยะเวลาในการร้องขอไว้เป็นอย่างอื่น

ถ้าคณะกรรมการโตตุลาการพิจารณาเห็นว่า คำร้องขอมีเหตุผลสมควร คณะกรรมการโตตุลาการอาจจะแก้ไขให้ถูกต้องภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้อง และหากมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการโตตุลาการอาจจะขยายระยะเวลาการแก้ไขคำชี้ขาดออกไปอีกได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการโตตุลาการอาจจะแก้ไขการพิมพ์ที่ผิดพลาดได้เอง โดยจะต้องแก้ไขภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ทำคำชี้ขาด

3.9.1.2 การตีความคำชี้ขาด

ในกรณีที่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อได้แจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้ว ก็อาจจะร้องขอต่อคณะกรรมการโตตุลาการให้ตีความประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือบางส่วนของคำชี้ขาดได้ โดยจะต้องร้องขอภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงกำหนดระยะเวลาในการร้องขอไว้เป็นอย่างอื่น

ถ้าคณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องมีเหตุผลควร คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะตีความคำชี้ขาดไว้ชัดเจนได้ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ และการตีความเช่นว่านี้มิให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำชี้ขาด และหากมีเหตุจำเป็น คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะขยายระยะเวลาในการตีความคำชี้ขาดออกไปอีกได้

3.9.1.3 การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

เว้นแต่คู่กรณีจะได้ตกลงให้เป็นอย่างอื่น คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อได้แจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้ว อาจจะร้องขอต่อคณะอนุญาโตตุลาการให้ทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมสำหรับข้อเรียกร้องที่ได้เสนอในระหว่างการทำนิยามกระบวนการพิจารณาอันอนุญาโตตุลาการ แต่คณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดไว้ในคำชี้ขาด โดยคู่กรณีจะต้องยื่นคำร้องขอภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด

เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่ามีความสมควร คณะอนุญาโตตุลาการอาจทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้ภายใน 60 วัน แต่หากมีเหตุจำเป็น คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะขยายระยะเวลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมได้

3.9.2 การคัดค้านคำชี้ขาด

ตามมาตรา 34 (2) การคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการนั้น อาจจะทำให้โดยการร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุดังต่อไปนี้

1. คู่สัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถหรือสัญญาอนุญาโตตุลาการไม่ผูกพันตามกฎหมายของประเทศที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้หรือตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดนั้น ในกรณีที่ไม่ใช่ข้อตกลงดังกล่าว
2. ไม่มีการแจ้งโดยชอบให้ผู้ซึ่งจะถูกบังคับทราบถึงการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือผู้ซึ่งจะถูกบังคับนั้นไม่สามารถเข้าต่อสู้คดีชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น
3. คำชี้ขาดวินิจฉัยข้อพิพาทซึ่งไม่ได้ระบุไว้ หรือไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ แต่คำชี้ขาดที่วินิจฉัยที่รำนั้นสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขตแล้ว ให้ยกเลิกเฉพาะคำชี้ขาดส่วนที่อยู่นอกเหนือข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ

4. องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามที่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ เว้นแต่ข้อตกลงเช่นนั้นขัดกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งคู่กรณีไม่อาจตกลงเป็นอย่างอื่นได้ หรือหากไม่มีข้อตกลงเช่นนั้น ขัดกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ เมื่อปรากฏเหตุผลดังกล่าวต่อไปนี้ศาล ศาลก็อาจจะยกเลิกคำชี้ขาดได้ กล่าวคือ

1. ประเด็นข้อพิพาทไม่สามารถระงับได้โดยการอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายของประเทศนี้
2. คำชี้ขาดนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

3.9.3 วิธีดำเนินการในการคัดค้านคำชี้ขาด

คู่กรณีจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายใน 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ร้องได้รับคำชี้ขาด หรือถ้าเป็นคำร้องภายในที่ยังคงบทบัญญัติมาตรา 33 (การแก้ไขคำชี้ขาด การตีความคำชี้ขาดและการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม) ภายใน 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่คณะอนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยคำร้องที่เสนอมาเสร็จสิ้นไป (มาตรา 34 (3))

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดแล้ว หากศาลเห็นสมควร และได้รับคำร้องขอจากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ศาลอาจจะระงับการพิจารณาการยกเลิกคำชี้ขาดไว้ช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อให้โอกาสคณะอนุญาโตตุลาการดำเนินการอนุญาโตตุลาการอีกครั้ง หรือดำเนินการอื่นที่คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าจะเป็นการกำจัดเหตุแห่งการยกเลิกคำชี้ขาดนั้น (มาตรา 34 (4))

ข้อสังเกต

หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจจะระงับการพิจารณาการยกเลิกคำชี้ขาดไว้ระยะหนึ่งเพื่อให้โอกาสคณะอนุญาโตตุลาการดำเนินการอนุญาโตตุลาการอีกครั้ง หรือดำเนินการอื่นที่คณะอนุญาโตตุลาการเห็นว่าจะเป็นการกำจัดเหตุแห่งการยกเลิกคำชี้ขาดนั้น

3.10 อนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติ ของรัฐอื่น (Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States)

ตาม ICSID นั้น เมื่ออนุญาโตตุลาการได้นำคำชี้ขาดแล้ว คำชี้ขาดดังกล่าวย่อมมีผลผูกมัดคู่กรณีทุกฝ่าย และไม่ตกอยู่ภายใต้การอุทธรณ์ หรือการเยียวยาโดยวิธีอื่นใด นอกจากวิธีที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ (มาตรา 53 (1)) การเยียวยาคำชี้ขาดตาม ICSID ได้แก่ การแก้ไขความผิดพลาดเล็กน้อย, การทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม, การตีความคำชี้ขาด, การทบทวนคำชี้ขาด และการยกเลิกคำชี้ขาด

3.10.1 การแก้ไขความผิดพลาดเล็กน้อยและการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม

คู่กรณีอาจร้องขอให้คณะอนุญาโตตุลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม ในกรณีที่ไม่ได้ตัดสินข้อพิพาทประเด็นใดไว้ และจะต้องแก้ไขความผิดพลาดเกี่ยวกับงานเสมือน การคำนวณ หรือความผิดพลาดทำนองเดียวกันที่ปรากฏในคำชี้ขาดให้ถูกต้อง โดยคู่กรณีจะต้องร้องขอภายใน 45 วัน หลังจากวันที่ทำคำชี้ขาด และภายหลังจากที่คณะอนุญาโตตุลาการได้ส่งคำบอกกล่าวแก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว (มาตรา 49 (2))

3.10.2 การตีความคำชี้ขาด

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างคู่กรณีเกี่ยวกับความหมาย และขอบเขตของคำชี้ขาด คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจร้องขอให้มีการตีความคำชี้ขาด โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อเลขาธิการ และหากเป็นไปได้ จะต้องส่งคำร้องดังกล่าวไปให้อนุญาโตตุลาการที่ทำคำชี้ขาดนั้นเป็นผู้พิจารณา แต่ถ้าเป็นไปได้ที่จะทำเช่นนั้น ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการชุดใหม่ขึ้น และหากคณะอนุญาโตตุลาการนั้นมีความจำเป็นตามพฤติการณ์แวดล้อม คณะอนุญาโตตุลาการอาจให้บุคลากรบังคับตามคำชี้ขาดไว้ก่อนในระหว่างรอการตัดสินก็ได้ (มาตรา 50)

3.10.3 การทบทวนคำชี้ขาด (Revision)

ในกรณีที่มีการค้นพบข้อเท็จจริงบางประการที่มีลักษณะควรพิจารณา อันจะเป็นผลกระทบต่อคำชี้ขาด คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้มีการทบทวนคำชี้ขาดได้ โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อเลขาธิการภายใน 90 วัน หลังจากที่มีการค้นพบข้อเท็จจริง และไม่ล่าในกรณีใด ๆ จะต้องยื่นภายใน 3 ปี หลังจากที่ได้มีการทำคำชี้ขาด ทั้งนี้ จะต้องปรากฏว่าในขณะที่ทำคำชี้ขาดนั้น คณะอนุญาโตตุลาการและผู้ร้องไม่รู้อะไรจริงดังกล่าว และความไม่รู้ของผู้ร้องนั้นไม่ได้เนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อ

หากเป็นไปได้ ให้ส่งคำร้องขอให้คณะอนุญาโตตุลาการที่ทำคำชี้ขาดเป็นผู้พิจารณา แต่ถ้าหากเป็นไปได้ที่จะทำเช่นนั้น ก็ให้แต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการชุดใหม่ขึ้น และหากคณะอนุญาโตตุลาการนั้นมีผลงานจำเป็นตามพฤติการณ์แวดล้อม คณะอนุญาโตตุลาการอาจจะให้ทุกฝ่ายการบังคับตามคำชี้ขาดไว้ก่อนในระหว่างที่รอการตัดสินคดีได้ ถ้าผู้ร้องได้ร้องให้มีการทบทวนการบังคับตามคำชี้ขาดไว้ในคำร้องด้วย ก็ให้ทุกฝ่ายการบังคับตามคำชี้ขาดให้ชั่วคราวจนกว่าคณะอนุญาโตตุลาการจะได้วินิจฉัยการร้องขอดังกล่าว (มาตรา 51)

3.10.4 การยกเลิกคำชี้ขาด (Setting Aside)

คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดได้ โดยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. คณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้อง
2. คณะอนุญาโตตุลาการได้กระทำการเกินขอบอำนาจอย่างชัดเจน
3. อนุญาโตตุลาการคนใดคนหนึ่งได้รับสินบน
4. มีการพิจารณาเพียงบนไปจากกฎเกณฑ์พื้นฐานของวิธีพิจารณาคำชี้ขาดอย่าง

ร้ายแรง

5. คำชี้ขาดไม่ได้ระบุถึงเหตุผลที่เป็นพื้นฐานในการชี้ขาด

คู่กรณีจะต้องยื่นคำร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดเป็นหนังสือต่อเลขาธิการภายใน 120 วัน หลังจากที่มีการทำคำชี้ขาด เว้นแต่ในกรณีของการร้องขอให้ยกเลิกคำชี้ขาดโดยเหตุของการให้สินบน ให้ยื่นคำร้องภายใน 120 วัน หลังจากที่ได้พบว่ามี การให้สินบนเกิดขึ้น แต่ไม่ล่ากรณีใด ๆ ก็ตาม จะต้องยื่นคำร้องภายใน 3 ปี หลังจากที่ได้มีการทำคำชี้ขาด

เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ประธานสภาบริหารแต่งตั้งบุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ
 อนุญาตโดยตุลาการจำนวน 3 คน เป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ (an *ad hoc* Committee) โดย
 คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องไม่ได้เป็นอนุญาตโดยตุลาการในคณะอนุญาตโดยตุลาการที่ได้ทำคำชี้
 ขาด หรือมีสัญชาติเดียวกับอนุญาตโดยตุลาการคนใดคนหนึ่งดังกล่าว หรือมีสัญชาติของรัฐซึ่งเป็น
 คู่กรณีในข้อพิพาท หรือรัฐซึ่งคนชาติของตนเป็นคู่กรณีในข้อพิพาท หรือเป็นผู้ประณอมข้อพิพาท
 ในข้อพิพาทเรื่องเดียวกันนั้น คณะกรรมการเฉพาะกิจมีอำนาจที่จะยกเลิกคำชี้ขาดทั้งหมด หรือ
 บางส่วนโดยเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าวข้างต้น

หากคณะกรรมการเฉพาะกิจนั้นมีความจำเป็นตามพฤติการณ์แวดล้อม คณะ
 กรรมการอาจจะให้เหตุผลการบังคับตามคำชี้ขาดไว้ก่อนในระหว่างรอคำตัดสินของตน ถ้าผู้ร้องได้
 ขอให้มีการทูลเกล้าทูลกระหม่อมตามคำชี้ขาดไว้ในคำร้องด้วย ก็ให้เหตุผลการบังคับตามคำชี้ขาดไว้ชั่ว
 คราวจนกว่าคณะกรรมการจะได้วินิจฉัยคำร้องขอดังกล่าว

หากคำชี้ขาดถูกยกเลิก ก็ให้เสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาตโดยตุลาการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่
 เมื่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย